

poradnik bibliotekarza

pismo dla bibliotek publicznych, szkolnych i pedagogicznych

PRZEMYSŁAW MURAWSKI

PROBLEMY ORGANIZACJI I FUNKCJONOWANIA
EUROPEJSKICH PRZESTRZENI KREATYWNYCH. CZ. I

EDYTA TOMASZEK

INSTAGRAM – WSPÓŁCZESNE MEDIUM DO KOMUNIKACJI
Z KLIENTAMI PEDAGOGICZNEJ BIBLIOTEKI
WOJEWÓDZKIEJ IM. KEN W LUBLINIE

MONIKA SIMONJETZ
CAŁY ŚWIAT W BIBLIOTECE

GRAŻYNA LEWANDOWICZ-NOSAŁ
MARIA KONOPNICKA – ZASKOCZENIA

TARGI KSIĄŻKI W WARSZAWIE

NORWEGIA – GOŚĆ HONOROWY

targiksiazkiwarszawa.pl

26-29
maja
2022 r.
PKiN
i Plac
Defilad

Organizator

Patronat honorowy

Partner

Gość honorowy

Ambada Norwegii

Patronat honorowy

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

Prezydent Miasta Stołecznego Warszawy

Biblioteka
Narodowa

Wydarzenia towarzyszące

Patronat medialny

spis treści

- 2** OD REDAKCJI
- 3** WIADOMOŚCI. WYDARZENIA

PROBLEMY. DOŚWIADCZENIA. OPINIE

- 5** **PRZEMYSŁAW MURAWSKI**
PROBLEMY ORGANIZACJI I FUNKCJONOWANIA EUROPEJSKICH PRZESTRZENI KREATYWNYCH. CZ. I
- 11** **EDYTA TOMASZEK**
INSTAGRAM – WSPÓŁCZESNE MEDIUM DO KOMUNIKACJI Z KLIENTAMI PEDAGOGICZNEJ BIBLIOTEKI WOJEWÓDZKIEJ IM. KEN W LUBLINIE
- 14** ➔ **TYDZIEŃ BIBLIOTEK 2022**
MONIKA SIMONJETZ
CAŁY ŚWIAT W BIBLIOTECE
- 19** ➔ **PATRONI ROKU 2022**
GRAŻYNA LEWANDOWICZ-NOSAŁ
MARIA KONOPNICKA – ZASKOCZENIA

KSIĄŻKA

- 22** NOWA SERIA KOMIKSÓW O PRZYGODACH ENOLI – WETERYNARKI OD ZADAŃ SPECJALNYCH
- 24** **DOROTA GRABOWSKA**
KSIĄŻKI, KTÓRE POMOGĄ W PRACY, KTÓRE WARTO PRZECZYTAĆ!

BIBLIOTEKA. ŚRODOWISKO

- 25** **AGNIESZKA KACZMAREK**
OSTROWIADA LITERACKA – 1. OSTROWSKI FESTIWAL LITERACKI
- 28** **KATARZYNA MAJCHRZYCKA**
GMINNA BIBLIOTEKA PUBLICZNA W BOROWIE
- 32** ➔ **NOWE OBIEKTY BIBLIOTECZNE**
KATARZYNA GRACZYK-PIECH
BIBLIOTEKA TATARAK W ŁODZI
- 33** ➔ **FELIETON**
OLGA NOWICKA
PODRÓŻ ZWANA BIBLIOTEKĄ, CZYLI ŚWIAT W JEDNYM MIEJSCU

Z WARSZTATU METODYKA

- 35** **JUSTYNA BŹDZIUCH**
CZYTAMY WIERŚZE MARII KONOPNICKIEJ. ZAJĘCIA DLA DZIECI
- 37** **ELŻBIETA TROJAN**
MARIA KONOPNICKA (1842-1910). ROK 2022 ROKIEM MARII KONOPNICKIEJ. ZESTAWIENIE BIBLIOGRAFICZNE W WYBORZE

Od redakcji

Maj – jeden z piękniejszych miesięcy w Polsce, pełen różnobarwnych kwiatów, delikatnej zieleni drzew, świeżej trawy; to przyroda wpływa na nasze pozytywne emocje. Niepokoiły się ciągle wojną w Ukrainie i zagrożeniem globalnego ataku, ale do tego stanu ducha trochę przyzwyczailiśmy się. Maj to nie tylko piękno przyrody, dla bibliotekarzy i pracowników książki, to miesiąc ważny z racji wielu doniosłych wydarzeń, jak np. Dzień Bibliotekarza, Tydzień Bibliotek, Warszawskie Targi Książki. Numer majowy „Poradnika Bibliotekarza” charakteryzują dwa aspekty: pierwszy, związany z analizą hasła XIX Tygodnia Bibliotek – „Biblioteka – świat w jednym miejscu” i drugi – nawiązujący do 180. rocznicy urodzin znakomitej poetki Marii Konopnickiej, której postać została decyzją Uchwały Sejmu RP zaliczona do grona patronów Roku 2022. Monika Simonjetz swoje rozważania nt. Tygodnia Bibliotek oparła na wypowiedziach dyrektorów miejskich i gminnych bibliotek województwa lubuskiego dotyczących tego święta. Charakterystyczne są słowa Anny Kucharz z Biblioteki Publicznej w Miodnicy: „Bibliotekarz może być najlepszym przewodnikiem po świecie wiedzy i wyobraźni, każdego zabiera w podróż po bibliotecznych zasobach, odważnie idzie tam, gdzie odbiorca potrzebuje”. W trakcie lektury artykułu warto skonfrontować przemyślenia pań bibliotekarek z własną interpretacją hasła Tygodnia Bibliotek. Bliski temu tekstowi jest felieton Olgi Nowickiej, w którym autorka rozpatruje pojęcie biblioteki jako świata w jednym miejscu, a w tym ujęciu czytelnik jest podróżnikiem po książkach, a jego przewodnikiem – oczywiście bibliotekarz. Oba teksty są interesujące, wymagają uważnej lektury. Czytelnicy odnajdą też w numerze wyróżniony plakat TB Patrycji Gontowskiej skierowany do dzieci. Maria Konopnicka, XIX-wieczna poetka, jest postacią ogólnie znaną, zwłaszcza poprzez utwory dla dzieci i... jak pisze Grażyna Lewandowicz-Nosal, postacią mało znaną. Przy okazji 180. rocznicy urodzin pisarki czytelnik otrzymuje w majowym numerze porcję materiałów o życiu patronki Roku, ciekawostkach z nią związanych, zestawienie bibliograficzne utworów na jej temat oraz scenariusz do realizacji praktycznych zajęć dla dzieci pt. *Czytamy wiersze Marii Konopnickiej* autorstwa Justyny Bździuch. O problemach organizacji i funkcjonowania przestrzeni kreatywnej, tym razem w Europie pisze Przemysław Murawski, kontynuując temat omawiany w numerze 3 (kreatywne przestrzenie w USA). Tym razem zapoznamy się z realizacją projektu holenderskiego FryskLab. Biblioteka Publiczna w Ostrowi Mazowieckiej z powodzeniem włączyła się w proces integracji społeczeństwa lokalnego. Przykładem jest 1. Ostrowski Festiwal Literacki „Ostrowiada literacka”, której celem było zaprezentowanie twórczości regionalnych pisarzy. Następnie możemy udać się do Borowa i poznać działalność małej biblioteki, która jest doceniana i nagradzana. Dobrym zakończeniem majowej wędrówki jest Łódź i otwarta po remoncie Biblioteka „Tatarak”. Jej zieleń daje wytchnienie i relaks podróżnikom – czytelnikom. Zapraszamy do lektury prezentowanego numeru.

Redakcja „Poradnika Bibliotekarza”

Wydawnictwo Naukowe
i Edukacyjne Stowarzyszenia
Bibliotekarzy Polskich
00-335 Warszawa,
ul. Konopczyńskiego 5/7,
tel. 22 827-52-96
wydawnictwo.sbp.pl
Marta LACH
Z-ca Dyrektora Biura ZG SBP
ds. wydawnictw
tel. 784 698 446,
e-mail: m.lach@sbp.pl
Konto SBP: Credit Agricole
Bank Polska S.A.
46 1940 1076 3122 4176
0000 0000

Poradnik BIBLIOTEKARZA. Miesięcznik Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich Ukazuje się od roku 1949

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu pochodzących z Funduszu Promocji Kultury

Rada Redakcyjna: Mariola Antczak (przewodnicząca), Krzysztof Dąbkowski, Grażyna Lewandowicz-Nosal, Mirosława Majewska, Monika Simonjetz, Michał Zajac, Beata Zych.

Redakcja „Poradnika Bibliotekarza” – e-mail: poradnikbibliotekarza@wp.pl; www.czasopisma.sbp.pl/poradnik-bibliotekarza

Redaktor naczelna: Dorota GRABOWSKA, tel. 600-505-662, e-mail: dgrabow@wp.pl

Sekretarz redakcji: Jadwiga CHRUSCINSKA, tel. 505-078-945, e-mail: jchruscinska@gmail.com

Redaktor techniczny: Elżbieta MATUSIAK, tel. (22) 827-52-96, e-mail: e.matusiak@sbp.pl

Świat Książki Dziecięcej: red. Ewa GRUDA, tel. 606-538-009, e-mail: egrud@wp.pl

Projekt winiety SKD: Marianna Oklejak

Skład: Tekanet Tomasz Kasperczyk ; e-mail: tomasz.kasperczyk@gmail.com. Grafiki: depositphotos.com, pixabay.com, freepik.com, commons.wikimedia.org

Druk i oprawa: KRM Druk sp. z o.o., Sp. k. – www.krmdruk.com, ISSN 0032-4752. Indeks 369594.

Redakcja zastrzega sobie prawo do opracowania redakcyjnego i skracania tekstów.

Autorzy zobowiązani są do przekazywania wraz z artykułem danych kontaktowych (adres, telefon, e-mail) oraz podpisywania swoich tekstów. Przesłane zdjęcia powinny mieć rozdzielczość 300 DPI i być załączone jako osobne pliki.

Warunki prenumeraty na portalu sbp.pl

Numery archiwalne czasopisma są dostępne online w Archiwum Cyfrowym SBP pod adresem www.ac.sbp.pl

Wiadomości Wydarzenia

➔ Krajowy Zjazd Delegatów SBP. Seminarium: „Siła literatury w czasie zagrożenia”

Zgodnie z Uchwałą ZG SBP nr 7/2021 z dnia 26 października 2021 r. Krajowy Zjazd Delegatów odbędzie się w dniach 3-4 czerwca 2022 r. w gmachu Centralnej Biblioteki Wojskowej przy ul. Ostrobramskiej w Warszawie. Obrady Zjazdu zostaną poprzedzone seminarium „Siła lektury w czasie zagrożenia” (3 czerwca), którego celem są rozważania na temat funkcji książki i czytania w sytuacji kryzysowej. Głosy teoretyków, badaczy i praktyków będą próbą uchwycenia zmian, jakie nastąpiły w zachowaniach społecznych oraz praktykach i postawach czytelników w sytuacjach kryzysowych. Organizatorzy planują hybrydową realizację seminarium – dla zainteresowanych możliwy jest udział online.

➔ Wydawnictwo Naukowe i Edukacyjne SBP na Targach Książki w Warszawie

Targi Książki w Warszawie odbędą się w dniach **26-29 maja 2022 r.** na placu Defilad i w Pałacu Kultury i Nauki, a w roli Gościa Honorowego wystąpi Norwegia. Targi to wyjątkowe wydarzenie dla czytelników i branży związanej z książką, to spotkania z pisarkami i pisarzami, debaty, warsztaty, konkursy i wystawy, ale przede wszystkim możliwość kupienia książek z bogatej oferty blisko **400 wystawców**, w tym **Wydawnictwa Naukowego i Edukacyjnego SBP**.

Wstęp na Targi jest bezpłatny dla wszystkich zwiedzających.

➔ Międzynarodowy Dzień Książki dla Dzieci

Obchodzony w dniu urodzin Hansa Christiana Andersena Międzynarodowy Dzień Książki dla Dzieci został ustanowiony przez IBBY, aby promować wartość literatury i grafikę dla młodych odbiorców. Gospodarzem Międzynarodowego Dnia Książki dla Dzieci w 2022 r. jest Kanadyjska Sekcja IBBY. Przesłanie dla dzieci napisał Richard Van Camp, pisarz Dogrib Tłłchq z narodu Dene z Fort Smith na Terytoriach Północno-Zachodnich w Kanadzie. Plakat zaprojektowała Julie Flett, autorka i ilustratorka Cree-Métis, której twórczość skupiona jest wokół życia i kultur rdzennych Kanadyjczyków. Historie to skrzydła, które pomagają wznosić się każdego dnia

Czytanie to wolność. Czytanie to oddech.

Czytanie pozwala zobaczyć świat w nowy sposób i zaprasza do światów, których nigdy nie chcesz opuścić.

Czytanie pozwala twojej duszy śnić.

Mówią, że książki są przyjaciółmi na całe życie i zgadzam się z tym.

Twój idealny wszechświat rośnie tylko wtedy, gdy czytasz.

Historie to skrzydła, które pomagają wznosić się każdego dnia, więc znajdź książki, które przemawiają do twego ducha, do twego serca, do twego umysłu.

Historie to lekarstwa. Leczą. Pocieszają. Inspirują. Uczą.

Błogosław gawędziarzy, czytelników i słuchaczy.

Błogosław książki. Są lekarstwem na lepszy, jaśniejszy świat.

Mahsi cho. Dziękuję bardzo.

Richard Van Camp (tłum. przesłania: Katarzyna Ryrych).

➔ Azymut partnerem Tygodnia Bibliotek 2022

Tydzień Bibliotek organizowany jest już po raz XIX przez Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich. W tym roku pod hasłem „Biblioteka – świat w jed-

WIEDOMOŚCI - WYDARZENIA

nym miejscu". Dystrybutor książek OSDW Azymut jest partnerem wydarzenia: wspiera je organizację, promocyjnie, zapewni atrakcyjne i wartościowe nagrody książkowe dla laureatów konkursu na najciekawsze wydarzenie organizowane w ramach Tygodnia Bibliotek 2022. OSDW Azymut działa na polskim rynku od ponad 20 lat i znany jest wielu bibliotekom jako hurtownia książek. W swojej ofercie ma kilkadziesiąt tysięcy tytułów, m.in. bogaty wybór publikacji akademickich, literaturę piękną, książki dla dzieci czy literaturę obcojęzyczną. Od lat dystrybutor Azymut włącza się w inicjatywy na rzecz promocji czytelnictwa. Jest organizatorem festiwalu Noc Księgarń, a od 2019 r. prowadzi projekt Wielkie Litery, w ramach którego szkoli bibliotekarzy z zakresu udostępniania księgozbioru osobom słabowidzącym i niewidomym. Od stycznia tego roku raz w miesiącu OSDW Azymut organizuje także webinaria, podczas których wydawcy prezentują nowości i zapowiedzi – w spotkaniach biorą udział także bibliotekarze.

XIX Tydzień Bibliotek, Biblioteka – świat w jednym miejscu, 8-15 maja 2022, dofinansowano ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury

➔ **Nowy, wspaniały świat, czy niepewny los**

Biblioteka Kraków organizuje we wrześniu br. międzynarodową konferencję adresowaną do bibliotekarzy pt. „Nowy wspaniały świat bibliotek czy niepewne jutro”. Podczas dwudniowego spotkania jego uczestnicy będą rozmawiać m.in. o znaczeniu nowoczesnych przestrzeni bibliotecznych, technologiach wspierających działania tych instytucji, a także o ich pozycji, jako miejsc spotkań, i o udziale bibliotek w budowie kapitału społecznego. Zaplanowana na 26 i 27 września międzynarodowa konferencja będzie kolejną, jaką organizuje jedna z największych bibliotek publicznych w Polsce. Poprzednie, zorganizowane w latach 2018 i 2019, spotkały się z dużym zainteresowaniem bibliotekarzy w naszym kraju. Pierwsza konferencja przebiegała pod hasłem „Biblioteka w czasie przełomu”, drugą określała nazwa „Oferta bibliotek a dostępność odbioru kultury”.

➔ **Biblioteka Szkoły Podstawowej nr 1 w Bolesławcu – Mistrzem Promocji Czytelnictwa 2021**

Jury konkursu „Mistrz Promocji Czytelnictwa 2021” przyznało nagrody i wyróżnienia za dokonania na

rzecz upowszechnienia czytelnictwa w roku 2021 następującym bibliotekom:

I nagroda – Biblioteka Szkoły Podstawowej nr 1 w Bolesławcu,

II nagroda – Przemyska Biblioteka Publiczna im. Ignacego Krasickiego,

III nagroda – Miejska Biblioteka Publiczna im. Tadeusza Różewicza we Wrocławiu.

Nagroda Specjalna w kategorii „Biblioteka z miejscowości do 5000 mieszkańców” – **Biblioteka Zespołu Szkolno-Przedszkolnego im. Ziemi Warmińskiej w Bisztyнку.**

Wyróżnienia:

- Biblioteka Szkoły Podstawowej nr 2 im. Jana Pawła II w Suchym Lesie
- Miejska Biblioteka Publiczna im. Jerzego Fusieckiego w Zabrze
- „Wypożyczalnia Skrzydeł” – Biblioteka szkolna w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Pliszczynie
- Biblioteka Publiczna w Dzielnicy Wola m.st. Warszawy
- Centrum Rozwoju Edukacji Województwa Łódzkiego – Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Łodzi, Filia w Pabianicach
- Gminna Biblioteka Publiczna w Lasecznie, Filia w Ławicach
- Miejska Biblioteka Publiczna w Rawie Mazowieckiej
- Gminna Biblioteka Publiczna w Łomazach

Wręczenie nagród odbędzie się w maju 2022 r. podczas Targów Książki w Warszawie.

Gratulacje dla wszystkich Bibliotek, które zgłosiły się do Konkursu za oryginalne pomysły i zaangażowanie na rzecz popularyzacji kultury czytania.

Wybór i oprac. J. Ch.

Problemy organizacji i funkcjonowania europejskich przestrzeni kreatywnych. Cz.I

Fot. w artykule z www.frysklab.nl

Pozytywny odbiór przestrzeni kreatywnych w Ameryce Północnej, rozwianie wątpliwości co do obecności makerspaces w instytucjach kultury (bibliotekach, muzeach) czy kościelnych sprawiły, że działalnością tego rodzaju zaczęto interesować się na całym świecie, również w krajach europejskich. Opóźnienie czasowe rzędu kilku lat nie przeszkodziło w stworzeniu w nich równie atrakcyjnych przestrzeni twórczych.

Odpowiednia lokalizacja oraz zabezpieczenie środków finansowych potrzebnych do funkcjonowania makerspaces, to kluczowe zagadnienia, których rozwiązanie pozwala na to, że miejsca te są widoczne w przestrzeni publicznej i mogą budzić zainteresowanie osób chcących z nich korzystać, a także nieprzerwanie prowadzić swoją działalność.

FryskLab – mobilny makerspace

Ciekawe podejście do kwestii dostępności do makerspace oraz finansowania jej działalności za-

prezentowano w holenderskim projekcie FryskLab. Autorzy projektu w odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób dotrzeć z przestrzenią kreatywną do potencjalnych odbiorców, zaproponowali mobilny makerspace. W historii bibliotek mobilne punkty biblioteczne nie są czymś nowym. Rozwój techniki i technologii zweryfikował potrzebę ich funkcjonowania. W niektórych miejscach na świecie działają nieprzerwanie od wielu lat, w innych nie przyjęły się zupełnie, a w jeszcze innych następuje ich renesans i zaczynają pojawiać się ponownie. Jed-

nak projekt FryskLab to pierwsza europejska próba stworzenia mobilnej przestrzeni kreatywnej. Jest to inicjatywa Bibliotheekservice Fryslân (BSF) – fryzyjskiego serwisu bibliotecznego. BSF dysponował nieużywanym bibliobusem, który postanowiono zaadaptować na mobilny makerspace. Znaczne rozmiary pojazdu (dł. 10,33 m; szer. 2,55 m; wys. 3,85 m) pozwoliły na umieszczenie w nim stanowisk pracy dla 10-12 dorosłych lub 15-20 dzieci

projekt FryskLab to pierwsza europejska próba stworzenia mobilnej przestrzeni kreatywnej. Jest to inicjatywa Bibliotheekservice Fryslân (BSF) – fryzyjskiego serwisu bibliotecznego. BSF dysponował nieużywanym bibliobusem, który postanowiono zaadaptować na mobilny makerspace

(młodzieży). Przy sprzyjającej pogodzie istnieje także możliwość zaaranżowania stanowisk roboczych przy pojeździe, jak również wykorzystanie go jedynie do transportu wyposażenia niezbędnego do przygotowania zajęć w szkole czy bibliotece. Na wyposażenie przestrzeni kreatywnej w samochodzie składa się: 9 drukarek 3D, skaner 3D, wycinark

ka laserowa, wycinarka do winylu i długopis 3D. Do przeprowadzenia zajęć z programowania w samochodzie znajduje się 10 Macbooków Air i 15 laptopów marki Dell, a do prowadzenia transmisji Apple

TV. Oprogramowanie komputerowe stanowią programy tematyczne, darmowo pobierane z internetu. FryskLab posiada własny router 4G, który zapewnia możliwość połączenia z internetem w każdym miejscu. Samochód wyposażony jest w dodatkowe akumulatory, pozwalające na pracę urządzeń elektrycznych przez 4 godziny, bez konieczności doładowywania. Wszystkie odbiorniki tj. wyposażenie stanowisk roboczych, oświetlenie i ogrzewanie wnętrza FryskLabu mogą być również zasilane ze źródeł zewnętrznych o napięciu 220 V.

Organizatorzy liczyli na wsparcie finansowe projektu ze strony władz prowincji, ponieważ to one finansują wszystkie działania BSF. Jednak takiego finansowania tym razem nie otrzymano, dlatego że władze prowincji nie widziały związku pomiędzy funkcjonowaniem FabLabu a działalnością biblioteki. Rozpoczęto zatem realizację projektu korzystając ze środków biblioteki, mając świadomość, że nie pokryją one kosztów wszystkich planowanych działań.

Przy organizacji projektu zdecydowano, że będzie to FabLab, dzięki czemu możliwa będzie współpraca i wymiana doświadczeń z istniejącymi już FabLabami, których w momencie tworzenia projektu FryskLab działało już 440 w 60 krajach na całym świecie.

Wymiana doświadczeń w ramach działających FabLabów

Wspólna wymiana doświadczeń i dzielenie się wiedzą w ramach FabLabów odbywa się na kilka różnych sposobów:

- w ramach FabLab Academy i tworzonej przez nią FabLab „Gurus”;
- za pośrednictwem Fundacji Fab, regionalnych sieci i lokalnych FabLabów;
- podczas regionalnych i międzynarodowych spotkań „na żywo” oraz za pośrednictwem sieci;
- poprzez tworzenie dokumentów i portali internetowych i powstawanie organizacji zajmujących się rozpowszechnianiem wiedzy;
- w ramach wspólnych projektów;
- poprzez tworzenie atmosfery sprzyjającej zacieśnianiu kontaktów międzyludzkich i dzieleniu się informacjami między laboratoriami.

Oprócz szeregu działań prowadzonych nie tylko we Fryzji, ale w całej Holandii, dzięki funkcjonowaniu w ramach sieci FabLab, mobilna przestrzeń kreatywna ma również w swojej historii wyjazdy międzynarodowe. W 2014 r. odbyła ona po-

droż do Danii, gdzie była częścią Mini Maker Faire, i przy jej wykorzystaniu prowadzono zajęcia pokazowe dla zaprzyjaźnionych bibliotek. W 2015 r. FryskLab został wykorzystany do podróży europejskiej pod nazwą Maker Tour 2015. Docelowym miejscem podróży była Florencja, w której podczas spotkania Online Computer Library Center Europa Middle East Africa (OCLC EMEARC) odbyło się mobilne laboratorium. W czasie podróży pojazd odwiedził 12 FabLabów bibliotecznych w 8 krajach świata. Spotkania koncentrowały się wokół zagadnień dotyczących korzystania z FabLabów przez osoby niedowidzące, podczas których prezentowano przygotowany przez FryskLab projekt plakatu dźwiękowego zasilanego z komputera Arduino. Wszystkie spotkania miały również za zadanie kultywowanie idei współpracy między bibliotekami oraz podkreślanie zasad, na jakich opiera się filozofia ruchu makerskiego.

Oprócz wojaży zagranicznych zadaniem mobilnego laboratorium jest działalność przede wszystkim na obszarze Fryzji. Jest to prowincja wiejska o du-

zadaniem mobilnego laboratorium jest działalność przede wszystkim na obszarze Fryzji. Jest to prowincja wiejska o dużym rozproszeniu miejscowości, zatem mobilność przestrzeni kreatywnej jest tu bardzo istotna

żym rozproszeniu miejscowości, zatem mobilność przestrzeni kreatywnej jest tu bardzo istotna. FryskLab jest na szeroką skalę wykorzystywany do prowadzenia zajęć edukacyjnych w szkołach i bi-

bliotekach, a także podczas spotkań i kongresów. Często uczestniczy także w pokazach, będąc przykładem na rozszerzenie działalności współczesnej biblioteki.

Finansowanie przestrzeni kreatywnych

Istotną kwestią powtarzającą się w przypadku każdej przestrzeni kreatywnej, niezależnie od jej rodzaju i prowadzonej działalności, są sprawy finansowe. Pojawiają się one w przypadku opisywanych wcześniej makerspaces w bibliotekach amerykańskich i kanadyj-

skich. Jeroen de Boer zwraca uwagę na ten bardzo istotny problem, przypominając los przestrzeni kreatywnych, które rozpoczynały swoją działalność z wielkim rozmachem, inwestując środki w nowoczesne wyposażenie, a następnie w stosunkowo niedługim czasie musiały ją znacznie ograniczyć z powodu braku źródeł finansowania. Według autora, by nie dopuścić do takiej sytuacji, należy przygotowywać program zajęć z dużym wyprzedzeniem, podobnie jak w biznesie, i mieć pomysł na jego finansowanie. W kontekście FryskLabu autor widzi możliwość pozyskiwania dotacji na działania mobilnej przestrzeni kreatywnej zarówno ze źródeł publicznych, jak i prywatnych. Proponuje także prowadzenie zajęć, szkoleń i kursów dla grup zamkniętych na zasadzie odpłatności.

Działania prowadzone w przestrzeniach kreatywnych

Badacze duńscy Árni Már Einarsson i Morten Hertzum przeprowadzili wywiady z 9 osobami – pracownikami 6 bibliotek, w których funkcjonują makerspaces. Wywiady przeprowadzano osobiście i łączyły się one z oprowadzaniem po każdej bibliotecznej przestrzeni kreatywnej. Aby uzyskać pełen obraz duńskich makerspaces do badania wybrano placówki rozproszone po całym kraju, znajdujące się w 4 z 5 regionów Danii. Autorzy próbowali określić, w jaki sposób zainteresować potencjalnych użytkowników uczestnictwem w zajęciach organizowanych w przestrzeniach kreatywnych oraz zatrzymać tych, którzy już w różnych działaniach brali udział.

W bibliotekach biorących udział w badaniu prowadzone są zajęcia skierowane do trzech grup

odbiorców – uczniów szkół, rodzin oraz użytkowników indywidualnych. Poza tym autorzy rozróżnili jeszcze trzy rodzaje działań prowadzonych w przestrzeniach kreatywnych bibliotek, które określili jako formalne, nieformalne i pozaformalne.

• Zajęcia formalne

Zajęcia formalne są najczęściej organizowane dla grup uczniów, powiązane ze szkolnym programem nauczania, ograniczone czasem trwania i prowadzone przez nauczyciela, instruktora czy bibliotekarza. Przy przygotowywaniu tego rodzaju zajęć bardzo istotna jest edukacja, w wyniku której biorący w nich udział użytkownicy powinni poznać zasady działania narzędzi, którymi posługują się podczas warsztatów. Drugą ważną sprawą jest efekt ich działań, który powinien być wymierny np. w postaci wydruku trójwymiarowego. Dużą trudność stanowią ramy czasowe trwania zajęć. Z tych powodów zajęcia formalne odbywają się zwykle w taki sposób, że uczniowie powtarzają na swoich stanowiskach projekt wykonywany przez instruktora. Rozwiązanie takie ma charakter poznawczy, edukacyjny, a kreatywność samych uczniów jest niewielka. W tym przypadku chodzi raczej o to, aby uczniowie poznali możliwości, jakie dają urządzenia będące wyposażeniem przestrzeni kreatywnej oraz zobaczyli materialny efekt swojej pracy. Zajęcia formalne odbywają się najczęściej w dni powszednie w godzinach przedpołudniowych. W przestrzeniach kreatywnych biorących udział w badaniu, zajęcia formalne prowadzone były na trzy sposoby, w oparciu o:

- umiejętności,
- tematy,
- projekty.

Zajęcia formalne oparte na umiejętnościach polegają na zdobywaniu wiedzy technicznej, czego przykładem jest nauka programowania w przestrzeni kreatywnej. Z kolei zajęcia oparte na tematach polegają na podejściu do treści od innej, nowej strony. Prowadzone w jednej z pracowni biorących udział w badaniu zajęcia składały się z dwóch części. Pierwszą było opracowanie lektury na zajęciach z literatury, natomiast druga część polegała na przygotowaniu w makerspace elementów inscenizacji scenicznej na podstawie opracowanej lektury. Zajęcia przygotowywane w oparciu o projekt w jednej ze szkół polegały na realizacji zadania na temat zaproponowany przez gmi-

nę. Każda z grup mogła korzystać z wyposażenia przestrzeni kreatywnej i pomocy makerów. Po skończeniu przygotowane prace zostały zaprezentowane na lokalnym festiwalu.

• Zajęcia nieformalne

Zajęcia nieformalne w najlepszy sposób oddają ideę przestrzeni twórczych. Są one zorientowane na oryginalne projekty, realizowane najczęściej samodzielnie przez pomysłodawcę. Wymagają znajomości działania urządzeń będących wyposażeniem makerspace, kreatywności niezbędnej do rozwiązywania pojawiających się problemów oraz

Zajęcia nieformalne w najlepszy sposób oddają ideę przestrzeni twórczych. Są one zorientowane na oryginalne projekty, realizowane najczęściej samodzielnie przez pomysłodawcę. Wymagają znajomości działania urządzeń będących wyposażeniem makerspace

umiejętności wymiany doświadczeń i poszukiwania wsparcia pośród innych użytkowników przestrzeni twórczych. Nie są ograniczone ramami czasowymi, co sprzyja możliwości twórczego myślenia i efektywnego poszukiwania nowych rozwiązań. Zajęcia nieformalne mogą być także organizowane dla grup uczniów, wówczas w odróżnieniu od zajęć formalnych realizowane zadania mają charakter incydentalny, wynikają z zainteresowań konkretnych

osób i nie mają na celu realizacji zadań edukacyjnych. Zaletą nieformalnych zajęć grupowych są opisywane przez Nicka Taylor'a, Ursulę Hurley i Philipa Connolly'ego walory społeczne. Zajęcia nieformalne odbywają się najczęściej w dni powszednie w godzinach popołudniowych lub w weekendy.

Wśród działań nieformalnych prowadzonych w badanych bibliotekach, daje się zauważyć dwa rodzaje. Pierwszy, to praca oparta wyłącznie na samodzielności. W przestrzeniach kreatywnych zdarzają się osoby o bardzo ściśle sprecyzowanych zadaniach, mające nie tylko własne pomysły na projekt, ale także dokładnie przemyślany sposób jego wykonania. Prywatnie nie dysponują one jednak narzędziami, przy pomocy których mogłyby swoje projekty realizować, dlatego korzystają z dostępnych w makerspace. Realizowane w tym systemie projekty to np. różnego rodzaju elementy wystroju mieszkania lub oryginalne ubrania wykonywane w pracowni krawieckiej. W systemie tym pomoc makera jest minimalna, ogranicza się bowiem do wspomagania przy obsłudze wyposażenia pracowni, tylko w wypadkach, kiedy poprosi o nią wykonawca projektu.

Drugi rodzaj działań jest w większym stopniu oparty na wiedzy i doświadczeniu społeczności uczestniczącej w działaniach makerspace. W tym przypadku realizowane projekty, podobnie jak wcześniej, mają własny, indywidualny i jednostkowy charakter. Natomiast ich realizacja odbywa się przy zaangażowaniu społeczności, korzystającej z możliwości, jakie daje przestrzeń kreatywna. Na przykład w jednej z bibliotek biorących udział w badaniu jedna z uczestniczek dostarcza ze złomowiska niesprawne maszyny i urządzenia, które następnie w przestrzeni kreatywnej będą naprawiane. W makerspace przydziela się jej współpracownika, z którym wspólnie szukają przyczyny niesprawności urządzenia, a po jej zlokalizowaniu robią rysunki detali, które uległy zniszczeniu, drukują je na drukarce 3D, składają urządzenie i uruchamiają je. Taki rodzaj pracy w makerspace jest najbardziej pożądany w przestrzeniach kreatywnych, choć jak podają autorzy, wśród sześciu bibliotek, w których zebrano materiał badawczy, wystąpił jedynie w dwóch. Poczucie wspólnoty, przynależności do grupy jest motorem do lepszej współpracy. W jednej z bibliotek konsekwencją pracy w grupie było wspólne organizowanie wycieczek do różnych firm produkcyjnych, które dały możliwość przyjrzenia się procesom produkcyjnym, a tym samym wzbogaciły wiedzę użytkową społeczności, która mogła

być wykorzystana przy realizacji własnych pomysłów. W przypadku tworzenia relacji społecznych w grupie ważna jest regularność spotkań, dlatego organizatorzy makerspace muszą udostępniać ją zawsze w te same dni tygodnia i w tych samych godzinach.

• Zajęcia pozaformalne

Zajęcia pozaformalne nieprzypadkowo znalazły się na ostatniej pozycji w tej klasyfikacji, ponieważ uogólniając sposób ich prowadzenia zawiera się pomiędzy zajęciami formalnymi a nie-

Poczucie wspólnoty, przynależności do grupy jest motorem do lepszej współpracy. W jednej z bibliotek konsekwencją pracy w grupie było wspólne organizowanie wycieczek do różnych firm produkcyjnych, które dały możliwość przyjrzenia się procesom produkcyjnym

formalnymi. Jak podają autorzy mogą one być częściowo ustrukturyzowane, przybierają formę szkoleń nastawionych na uzyskanie konkretnych kompetencji lub zachętę dla nowych użytkowników do wzięcia udziału w zajęciach. Muszą one zachowywać równowagę pomiędzy działaniami zdyscyplinowanymi a opartymi na zainteresowaniach. Odbywają się w różne dni tygodnia i o różnych porach. Nie wszystkie przestrzenie kreatywne biorące udział w badaniu zdecydowały się na realizację zajęć pozaformalnych. Zajęcia tego rodzaju są planowane w ostatniej kolejności. Ich celem jest zainteresowanie działalnością makerspaces nowych użytkowników oraz lepsze wykorzystanie tych przestrzeni.

Działania pozaformalne w badanych przestrzeniach były kierowane społecznie i realizowane w oparciu o umiejętności. Zajęcia kierowane społecznie polegają na angażowaniu uczestników w wytwarzanie konkretnego przedmiotu. W jednej z makerspaces była to biżuteria trójwymiarowa, w innej model robota. Warsztaty tego rodzaju mają charakter rodzinny. Praca odbywa się w zespołach dorosły (rodzic, dziadek) i dziecko, przy czym rolę wiodącą odgrywa dziecko, a dorosły wspomaga je społecznie. W przypadku zajęć przygotowanych w oparciu o umiejętności, są one zwykle związane z nauką obsługi wybranego z zasobów maker-

space urządzenia np. drukarki 3D czy wycinarki laserowej. Są prowadzone przez instruktora i mają za zadanie wzbudzić zainteresowanie możliwościami poznawanego urządzenia.

Osoby prowadzące makerspaces

Z powyższej systematyki wynika również różnorodna rola osób odpowiedzialnych za prowadzenie makerspaces i przygotowywanie zajęć. Przy

Przy pracy z dziećmi i młodzieżą, podczas zajęć formalnych, zaangażowanie pracowników jest najwyższe. Muszą oni w taki sposób pokierować zajęciami, by wśród młodych ludzi, nie mających wiedzy na temat możliwości wykorzystania zalet przestrzeni kreatywnych, wzbudzić zainteresowanie

pracy z dziećmi i młodzieżą, podczas zajęć formalnych, zaangażowanie pracowników jest najwyższe. Muszą oni w taki sposób pokierować zajęciami, by wśród młodych ludzi, nie mających wiedzy na temat możliwości wykorzystania zalet przestrzeni kreatywnych, wzbudzić zainteresowanie, nauczyć korzystania z urządzeń i w efekcie pokierować nimi w taki sposób, aby chcieli w przyszłości powrócić do makerspace, by realizować swoje pomysły.

W przypadku zajęć pozaformalnych rola prowadzącego – bibliotekarza coraz bardziej kieruje się w stronę wspomagania pracy, natomiast w przy-

padku zajęć nieformalnych jest on już wyłącznie pomocnikiem i to tylko wtedy, kiedy zażyczą sobie tego realizujący projekt. Warto zwrócić uwagę na to, że w badanych przypadkach spośród 9 osób, które wypowiadały się na temat zajęć prowadzonych w makerspaces, tylko jedna była bibliotekarzem. Á.M. Einarsson i M. Hertzum doszli do przekonania, że aby zapewnić prawidłowe funkcjonowanie przestrzeni kreatywnych, ich organizatorzy muszą zmierzyć się z rozwiązaniem trzech problemów:

- ❑ znaleźć sposób na pozyskiwanie nowych osób chcących korzystać z makerspace przy jednocześnie dbałości o już istniejącą społeczność;
- ❑ prowadzić zajęcia w taki sposób, by nie tłumić kreatywności uczestników;
- ❑ ustalić w miarę możliwości jednoznacznie podział kompetencji i odpowiedzialności między przestrzenią kreatywną a biblioteką.

Podsumowanie

Powyższe przykłady z wybranych bibliotek europejskich wskazują, że organizacja makerspace w bibliotece nie jest zadaniem łatwym. Jednocześnie warto zwrócić uwagę na to, że twórcy przestrzeni kreatywnych, mając do dyspozycji zróżnicowane warunki lokalowe, możliwości organizacyjne czy finansowe, potrafili wcielić w życie własne, oryginalne pomysły, w wyniku których powstały zróżnicowane, adekwatne do konkretnych potrzeb, twórcze przestrzenie biblioteczne.

Bibliografia

- Boer Jeroen de, *The business case of FryskLab, Europe's first mobile library FabLab* [Dokument elektroniczny]. Tryb dostępu: <https://www.emerald.com/in-sight/content/doi/10.1108/LHT-06-2015-0059/full/html>. Stan z dnia 26.07.2020.
- Einarsson Árni Már, Hertzum Morsten, *Scaffolding of Learning in Library Makerspaces*. [Dokument elektroniczny]. Tryb dostępu: <https://dl.acm.org/doi/10.1145/3335055.3335062>. Stan z dnia 26.07.2020.
- Taylor Nick, Hurley Ursula, Connelly Philip, *Making community: the wider role of makerspaces in public life*. [Dokument elektroniczny]. Tryb dostępu: <https://dl.acm.org/doi/10.1145/2858036.2858073>. Stan z dnia 26.07.2020.

dr Przemysław Murawski
Biblioteka Publiczna im. Zygmunta Łazarskiego
w Dzielnicy Mokotów m.st. Warszawy

Instagram

współczesne medium do komunikacji z klientami Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. KEN w Lublinie

Media społecznościowe (ang. *social media*) to forma przekazu informacji realizowana za pośrednictwem stron bądź aplikacji działających w sieci internetowej, w ramach społeczności tworzonych poprzez użytkowników tych serwisów (Polańska K.: *Biznesowy charakter mediów społecznościowych*. „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego”, nr 656, 2011).

Podstawowym założeniem serwisu społecznościowego jest łączenie jego użytkowników ze względu na przynależność do danej grupy, podtrzymywanie kontaktów oraz wymiana między nimi informacji (teksty, zdjęcia, filmy). Użytkownicy mogą stworzyć swój profil i decydować komu i w jakiej formie chcą prezentować przedstawione na nim treści. Naczelną ideą uczestnictwa w działalności takich serwisów jest obracanie się w danej, zdefiniowanej przez użytkownika grupie społecznej.

Podążając za coraz bardziej rozwiniętymi formami komunikacji z obecnymi i przyszłymi klientami/użytkownikami, Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. KEN w Lublinie swoją aktywność w mediach społecznościowych rozpoczęła w roku 2010 od założenia profilu na Facebooku. Od tego czasu komunikacja międzyludzka mocno się rozrosła, powstało mnóstwo narzędzi i aplikacji do dzielenia się z innymi swoim wizerunkiem, zainteresowaniami, relacjami z życia zawodowego i osobistego. Poszukując nowych możliwości w kontaktach z naszymi czytelnikami, w lutym 2018 r. umieściliśmy swój pierwszy post na profilu społecznościowym Instagram. Pierwsze zdjęcie przedstawiało zespół pracowników biblioteki z dyrektorką Barbarą Rzeszutko na czele. Decydując się na ten krok mieliśmy na uwadze przede wszystkim uruchomienie kanału do wymiany informacji z młodszą grupą czytelników, dla których posiadanie konta na Instagramie często decyduje o towarzyskim istnieniu w grupie rówieśniczej, choć oczywiście w swoich relacjach nie wy-

problemy - doświadczenia - opinie

kluczamy osób z innych grup wiekowych, które posiadają swój profil na wspomnianym serwisie.

Posty przez nas umieszczane mają charakter promujący zbiory PBW, dotyczą głównie bieżących nowości książkowych i pozycji filmowych, ale chwalimy się też tzw. białymi krukami, czyli księgozbiorem wydany przed rokiem 1945. Zdarza się, iż pretekstem do prezentacji konkretnych publikacji jest święto – np. Światowy Dzień Ziemi – i wtedy możemy wstawić post prezentujący filmy i książki z zakresu przyrody i ekologii. Międzynarodowy Dzień Praw Dziecka był okazją do przekazania zbioru wydawnictw dotyczących praw najmłodszych członków społeczeństwa.

Inną grupę obrazów i informacji stanowią posty odnoszące się do działalności edukacyjnej i wspomagającej, którą PBW prowadzi na rzecz nauczycieli, pedagogów i wychowawców. W tym miejscu ilustrujemy sukcesy i dokonania naszych pracowników. Zamieszczamy: plakaty, zapowiedzi organizowanych konferencji, szkoleń, warsztatów i eventów związanych m.in. z takimi wydarzeniami jak Tydzień Bibliotek i Dzień Bibliotekarza, Noc Bibliotek, Narodowe Czytanie.

Na bibliotecznym Instagramie nie może zabraknąć zdjęć prezentujących prace plastyczne wystawiane w naszej Galerii na Piętrze. Dzięki współpracy z licznymi placówkami oświatowymi stale możemy prezentować ekspozycje twórczej działalności dzieci i młodzieży. Wystawy odnoszą się najczęściej do Świąt Narodowych (np. Dzień uchwalenia Konstytucji 3 Maja, 11 listopada Dzień Niepodległości) oraz

nika Języka Polskiego hashtag to: „słowo lub fraza poprzedzona znakiem # (hash), ułatwiające znalezienie i grupowanie elementów (zdjęć, tweetów, itp.)”. Dzięki temu wiadomości lub zdjęcia grupowane są tematycznie. Na przykład jeżeli przepro-

hashtag to: „słowo lub fraza poprzedzona znakiem # (hash), ułatwiające znalezienie i grupowanie elementów (zdjęć, tweetów, itp.)”. Dzięki temu wiadomości lub zdjęcia grupowane są tematycznie

wadzamy warsztaty i chcemy, aby każdy zainteresowany uczestnictwem w tego typu wydarzeniach mógł do nas trafić, powinniśmy dodać do postu znacznik: #warsztaty. Istotne jest, aby między wyrazem a znakiem # nie umieszczać odstępów wtedy dopiero hasło jest widoczne dla użytkowników. Znacznik przedmiotu radzą, że aby hashtag docierał do jak największej liczby ludzi należy zrezygnować z polskich znaków. Większy zasięg zapewnia też równoczesne wykorzystanie hashtagów w języku angielskim (<https://poradnikprzedsiębiorcy.pl/-hashtag-czym-dokladnie-jest-i-do-czego-sluzyl>).

O popularności danego postu świadczy liczba polubień tzw. followersów. Naszym najlepszym osiągnięciem jest wynik 132 „polubień” przez naszych sympatyków. Post z tym rezultatem zamieściliśmy w dniu 16 czerwca 2020 r. – zdjęcie ilustruje książkę z zakresu psychologii rozwojowej człowieka. Czasem trudno jest jednoznacznie ocenić dlaczego dany post cieszy się większym zainteresowaniem internautów, a inne są ledwie dostrzegane. Mając ponad czteroletnie doświadczenie w prowadzeniu Instagrama uważam, iż kluczowym elementem jest umieszczanie dużej liczby związanych tematycznie z zamieszczonym obrazem popularnych hashtagów, dzięki czemu posty przyciągają uwagę nie tylko osób zainteresowanych naszą biblioteczną działalnością, ale również tych, którym podoba się jedynie wizualna strona naszych prezentacji. Ważnym czynnikiem gwarantującym sukces na Instagramie jest zasada określana „follow za follow”, czyli sytuacja, w której zaczynamy obserwację profilu osób, które nas już wcześniej zaobserwowały.

W administrowaniu instagramowym profilem biblioteki dużą uwagę przywiązujemy do aranżacji i estetyki zdjęć. Najczęściej do naszych kadrów wyko-

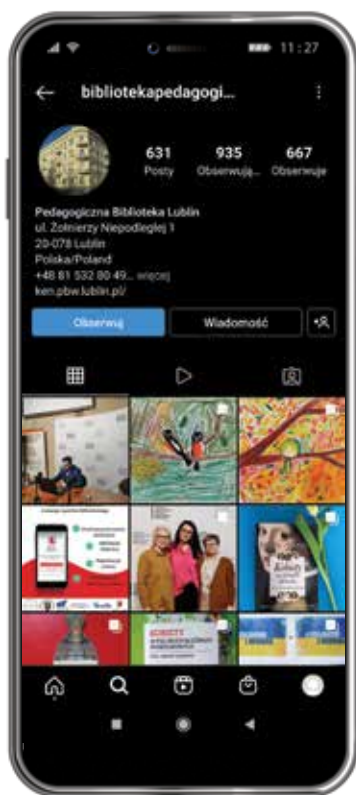
➤ Pierwszy post zamieszczony przez Pedagogiczną Bibliotekę Wojewódzka im. KEN w Lublinie 12 lutego 2018 r.

święt okolicznościowych: Dzień Babci i Dziadka, Dzień Matki i inne.

Kluczowym elementem każdego zamieszczanego zdjęcia są hashtagi. Według definicji Słow-

rzystujemy przestrzeń biblioteki, ale zdarzają się też wyjścia na zewnątrz w poszukiwaniu atrakcyjnych plenerów zdjęciowych. Fotografie z okazji Światowego Dnia Pszczół zostały wykonane w miejskiej pasiece, która znajduje się na dachu Centrum Spotkania Kultur w Lublinie. W sesji zdjęciowej z okazji Dnia Ziemi korzystaliśmy z tła zapewnionego przez skwery z zielenią na Placu Litewskim w Lublinie.

Średnio umieszczamy jeden post na tydzień, ale często jeden post składa się z kilku zdjęć. Na dzień 23 lutego 2022 r. mamy zamieszczonych 616 postów. Zanotowaliśmy 924 profile nas obserwujących i 658 profile, które obserwujemy my jako biblioteka. Dla porównania Biblioteka Narodowa, która jest centralną biblioteką naszego państwa i swój profil prowadzi od 23 kwietnia 2017 r., zamieściła w tym samym okresie 625 postów, ma 5592 obserwatorów i sama obserwuje 448 innych posiadaczy konta na Instagramie. Inna prestiżowa biblioteka, Biblioteka

Jagiellońska, która swoją obecność na Instagramie zainaugurowała 15 września 2016 r. do chwili obecnej zamieściła 258 postów, jest obserwowana przez 1672 obserwatorów i obserwuje 378 profili.

W porównaniu z innymi bibliotekami pedagogicznymi udaje nam się dotrzymywać kroku in-

nym, zwłaszcza w zakresie liczby zamieszczonych postów, a także liczby obserwatorów. Biblioteka Pedagogiczna w Chełmie od 15 stycznia 2018 r. opublikowała 243 posty i ma 554 obserwatorów, podczas gdy sama obserwuje 509 profili. Pedagogiczna ksiąźnica z Elbląga, która swoją działalność na Instagramie rozpoczęła 21 marca 2017 r., do tej pory udostępniła 274 posty, profil biblioteki obserwuje 1063 osoby/podmioty, a sama instytucja regularnie spogląda na 1093 konta.

Jak pokazuje rzeczywistość nie da się w dzisiejszym świecie funkcjonować poza mediami społecznościowymi, które takim instytucjom jak

Jak pokazuje rzeczywistość nie da się w dzisiejszym świecie funkcjonować poza mediami społecznościowymi, które takim instytucjom jak biblioteka pozwalają w nieograniczony sposób komunikować się z otoczeniem, ale też dają możliwości kreowania wizerunku

biblioteka pozwalają w nieograniczony sposób komunikować się z otoczeniem, ale też dają możliwości kreowania wizerunku, tworzenia pozytywnego marki.

W 2005 r. Michael Casey, amerykański bibliotekoznawca i badacz technologii po raz pierwszy użył terminu Library 2.0 (Biblioteka 2.0). Wiąże się on m.in. ze zmianą pozycji czytelnika, który z biernego odbiorcy czy użytkownika treści i usług zapewnianych mu przez bibliotekę staje się ich współtwórcą, a także z powiązaniem usług bibliotecznych z interaktywnymi, multimedialnymi technologiami internetowymi (https://repozytorium.uwb.edu.pl/jspui/bitstream/11320/8975/1/K_Puk-sza_E_Witkowska_Facebook_Instagram_blog.pdf [dostęp: 24.02.2022]).

Szybki rozwój mediów społecznościowych wymaga od bibliotekarzy nieustannego podnoszenia swoich kompetencji cyfrowych, determinuje poznanie tajników technik komunikacyjnych pozwalających na nawiązanie i utrzymanie pozytywnych relacji z użytkownikami bibliotek właśnie za pośrednictwem social mediów.

**Edyta Tomaszek
Pedagogiczna Biblioteka
Wojewódzka im. KEN w Lublinie**

PROBLEMY - DOŚWIADCZENIA - OPINIE

CAŁY ŚWIAT W BIBLIOTECE

Na stronie internetowej Biblioteki Szkoły Podstawowej w Świdziebni (<http://www.sp.swidziebnia.pl/index.php/biblioteka-michalki>) można przeczytać słowa Lucyny Krzemienieckiej „Stoją książki w bibliotece, a w tych książkach cały świat...”. Nieodłącznie kojarzą się one z hasłem Tygodnia Bibliotek 2022 zaproponowanym przez Grażynę Piskorz oraz jego artystyczną interpretacją autorstwa Agaty Małeckiej.

Biblioteka – świat w jednym miejscu

Wypowiedź Krzemienieckiej przywołuje także Krystyna Pawłowska, kierownik Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy w Międzyrzeczu, Lubuski Bibliotekarz Roku 2021: *Cały świat? Tak, ten który możemy znaleźć we wszystkich zbiorach danej biblioteki. Wystarczy sięgnąć po książkę i już możemy się przenieść w inne czasy, albo bez wychodzenia z domu przejrzeć wszystkie zasoby światowe. Z drugiej strony każda biblioteka tworzy księgozbiór w oparciu o indywidualne preferencje swoich czytelników i bibliotekarzy. Czyli raczej mikroświat? Z perspektywy zawodowej to świetne hasło! Pozwala na szerokie spektrum działania, biorąc pod uwagę fakt, że dla każdego czytelnika „cały świat” będzie czymś lub kimś innym. Jestem pewna, że bibliotekarze zrealizują wokół tego hasła wiele niesamowitych wydarzeń.* Anna Romańska z Bytomia Odrzańskiego w interpretacji hasła Tygodnia Bibliotek 2022 wraca do początków pandemii Covid-19, kiedy ograniczeni licznymi obostrzeniami na nowo odkryliśmy rzeczywistość zamkniętą w słowach, biblioteki stały się lotniskami, a regały pasami startowymi. Czytanie pozwoliło nam pozostać otwartymi na świat, mimo że byliśmy przez tak wiele tygodni zamknięci w swoich małych społecznościach. Literatura faktu dostarczała nam wiedzy o odległych krajach, innych kulturach, a czasem także o naszej przeszłości. Zamiast ruin Partenonu mogliśmy oczami wyobraźni zobaczyć go w pełnej krasie. A gdy znużyło nas czytanie reportaży, mogliśmy

sięgnąć do beletrystyki i dotrzeć tam, gdzie nie docierają samoloty, przemierzać nie ulice, a tajemnicze i czasami mroczne zakątki ludzkiej psychiki. Ci z nas, którzy byli zbyt przytłoczeni rzeczywistością i jej literackim odbiciem w powieściach obyczajowych czy kryminałach, mogli uciec do przytulnych domków hobbitów lub udać się w podróż w towarzystwie rycerzy i czarodziejów. Anna Kucharz z Biblioteki w Mio-

Bibliotekarz może być najlepszym przewodnikiem po świecie wiedzy i wyobraźni, bo razem z użytkownikami poszukuje odpowiedzi na niekończące się pytania. Każdego zabiera w podróż po bibliotecznych zasobach, a jednocześnie odważnie idzie tam, gdzie odbiorca potrzebuje

dnicy pisze: *W bibliotece, a właściwie w książkach odnajdujesz świat, a równie często odnajdujesz siebie. Swoje myśli, pragnienia, tęsknoty, potrzeby.*

Bibliotekarz może być najlepszym przewodnikiem po świecie wiedzy i wyobraźni, bo razem z użytkownikami poszukuje odpowiedzi na niekończące się pytania. Każdego zabiera w podróż po bibliotecznych zasobach, a jednocześnie odważnie idzie tam, gdzie odbiorca potrzebuje. Jest

przewodnikiem, za którym śmiało mogą wyruszyć czytelnicy w każdym wieku – bez rezygnacji z własnych przekonań, ale z dużą zgodą na to, że ktoś może im pokazać rzeczy, których dotąd nie znali, zabrać w podróż, o której nie marzyli. *Tu można szukać odpowiedzi na pytania o literaturę i fizykę kwantową, o historię świata i wędkarstwo, o zmiany klimatyczne i twórczość El Greco. I żadne z tych pytań nie będzie głupie. Żadne nie pozostanie bez odpowiedzi.*

Z biblioteką w daleki świat

W dobie nowych technologii, bibliotek cyfrowych i bogatych zasobów online nie trzeba nawet korzystać z fizycznej przestrzeni biblioteki, by sięgając po tę lub inną książkę, znaleźć się w XIX-wiecz-

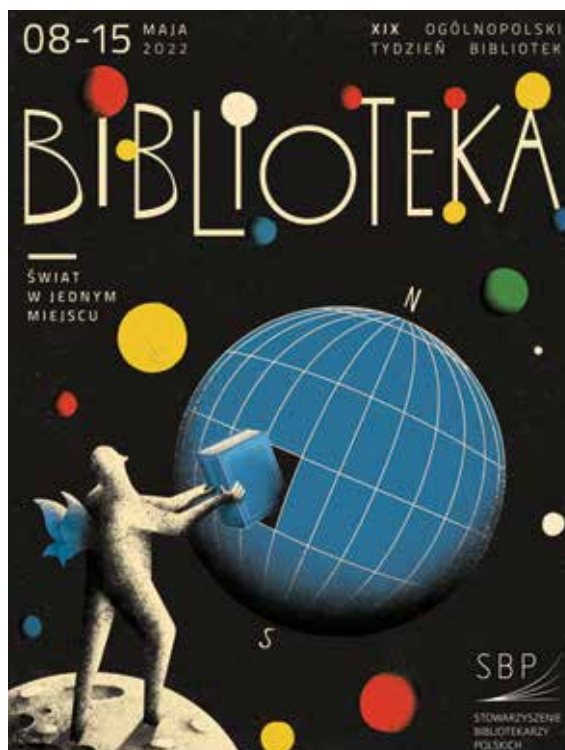
W dobie nowych technologii, bibliotek cyfrowych i bogatych zasobów online nie trzeba nawet korzystać z fizycznej przestrzeni biblioteki, by sięgając po tę lub inną książkę, znaleźć się w XIX-wiecznej Anglii, w starożytnym Rzymie, na Tasmanii, Alasce, Antarktydzie, podróżować po Bliskim Wschodzie z Aleksandrem Macedońskim, a po Galii z Juliuszem Cezarem

nej Anglii, w starożytnym Rzymie, na Tasmanii, Alasce, Antarktydzie, podróżować po Bliskim Wschodzie z Aleksandrem Macedońskim, a po Galii z Juliuszem Cezarem, budować kolej birmańską z jeńcami wojennymi lub przemycać literaturę wspólnie z bibliotekarzami z Timbaktu.

Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Szlichtyngowej od trzech lat realizuje „Spotkania z podróżnikami”. Pierwsze odbywały się w siedzibie Książnicy i zawsze gromadziły szerokie grono odbiorców. Ostatnie, nadal realizowane z powodzeniem, były online. Mieszkańcy Szlichtyngowej i okolic pokonali kilka himalajskich przełęczy z Marcinem Korzonkiem, który rowerem przemierzył kilkadziesiąt krajów na trzech kontynentach. Byli w Turcji, Iraku i Iranie z Michaliną Kupper uczestniczką Rowerowego Jamboree – sztafety z Polski do Japonii. Poznali gościnność Kurdów i usłyszeli starożytny język Asyryjczyków. W 2021 r. szlichtyngowska biblioteka rozpoczęła dodatkowo projekt

ph. „Małe kontynenty”. Są to spotkania z podróżnikami dedykowane uczniom szkół podstawowych. Dwa pierwsze odbyły się w marcu w formie online. Jedno dotyczyło Polskich Antypodów. Uczniowie poznali ludy autochtoniczne – Aborygenów i Maorysów. Dotknęli ich bogatej kultury i tradycji. W ramach drugiego spotkania prelegentka zabrała uczestników na Bliski Wschód. Tam zaznajomili się z mozaiką wielokulturową Iraku i Iranu. Zderzyli się z problemami i wyzwaniem, z którymi każdego dnia zmagają się mieszkańcy tych terenów. Prelekcje podróżników weszły do stałej oferty Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy w Szlichtyngowej i cieszą się dużym zainteresowaniem zarówno w wersji online, jak i offline. Bibliotekarze planują zabrać w dalekie podróże wszystkie szkoły miasta i gminy.

Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy we Wschowie otworzyła swoim użytkownikom drzwi do odległych zakątków globu w ramach projektu „Kolory i smaki egzotycznego Tadżykistanu”. Zadanie miało na celu promowanie wiedzy o krajach Europy Wschodniej, Kaukazu i Azji Środkowej, a także współpracy międzynarodowej w Polsce. Wśród mieszkańców Wschowy i powiatu wschowskiego upowszechniano wiedzę o geografii, kulturze, ludności i gospodarce Tadżykistanu. Realizację pro-

PROBLEMY - DOŚWIADCZENIA - OPINIE

jektu zainaugurował konkurs literacko-plastyczny ph. „Malujemy rubajjaty”. Zadaniem uczestników konkursu było zilustrowanie jednego utworu literackiego wybranego poety tadżyckiego za pomocą dowolnej techniki plastycznej. Do biblioteki wpłynęły 54 prace. Kolejnym punktem było spotkanie edukacyjno-kulinarne ph. „Smakowita podróż do Tadżykistanu”. Mieszkańcy Wschowy i okolic mieli okazję obejrzeć prezentację multimedialną o Tadżykistanie, wziąć udział w konkursie krzyżówkowym oraz spróbować przysmaków charakterystycznych dla kuchni tadżyckiej. Zainteresowanie wzbudziły ludowe nakrycia głowy Tadżyków zwane tiubietijką, okrągły chleb ze wzorem o nazwie lepioszka, czy też tandyr – gliniany piec chlebowy. W ramach degustacji smakowali szaszłyki lula-kebab oraz napój jogurtowy ayran. Na pamiątkę wszyscy goście otrzymali zestaw przepisów na kilka potraw tadżyckich – do wypróbowania w domu. Projekt zakończyły dwa grudniowe spotkania dla przedszkolaków. Dzieci wyruszyły pociągiem na wycieczkę do dalekiego Tadżykistanu. W czasie podróży śpiewały piosenkę „Różne dzieci są na świecie”. Następnie wykonały kolorowe maski w charakterystycznych czapczkach ludowych, a na koniec obejrzały baśń tadżycką pt. *Chciwy sędzia* w formie teatryku kamishibai. Projektowi towarzyszyła wystawa literatury o Tadżykistanie, ekspozycja ceramiki tadżyckiej oraz prezentacja tadżyckich strojów ludowych.

Ciekawym pomysłem na spotkania w bibliotece są relacje z podróży. Wspomnieniami chętnie dzielą się czytelnicy. Samodzielnie lub z pomocą bibliotekarza przygotowują prezentację multimedialną, przekazują zdjęcia do bibliotecznych gablot. Foto-

Ciekawym pomysłem na spotkania w bibliotece są relacje z podróży.

Wspomnieniami chętnie dzielą się czytelnicy. Samodzielnie lub z pomocą bibliotekarza przygotowują prezentację multimedialną, przekazują zdjęcia do bibliotecznych gablot

grafie, zwłaszcza z dalekich, orientalnych podróży to bezcenny materiał do stworzenia ciekawej wystawy. Jeśli autorem ekspozycji będzie zawodowy muzyk, pasjonat winiarstwa, restaurator, literaturoznawca czy przedstawiciel innej korespondującej

grupy zawodowej, wydarzenie może zostać wzbogacone o degustację i/lub muzykę nawiązującą do wiodącego tematu wystawy, prezentację tekstów literackich popularnego pisarza pochodzącego z danego kraju... Takimi wystawami może pochwalić się m.in. Miejska Biblioteka Publiczna im. Papuszy w Żaganiu, gdzie małżeństwo czytelników odkrywało przed licznie zgromadzoną publicznością uroki Chorwacji. Mąż prezentował autorskie zdjęcia, żona – samodzielnie malowane obrazy. Wernisaż wzbogaciły wspomnienia z licznych podróży, degustacja chorwackich nalewek oraz występ wokalistki zespołu, który autorka wystawy współtworzy razem z przyjaciółmi. Inna wystawa, również z towarzyszeniem solistki lokalnego chóru, prezentowała dokonania babci, syna i wnuczki. Najmłodsza artystka, która studiowała w Chinach każdego roku stara się zmieniać miejsce zamieszkania, poznając różne kraje świata, a jej prace mają charakter notatek z podróży. W Bibliotece Wojewódzkiej w Zielonej Górze czytelnicy organizując swoje wystawy fotograficzne zapraszali na Malte, dzielili się wrażeniami z podróży do Chin, zachęcali do odwiedzenia Hiszpanii, promowali Toskanię, Irlandię i Afrykę. Wystawie ph. „Krajobraz Irlandii Północnej” towarzyszył występ zespołu tańca irlandzkiego, wystawie „Pastelowa Toskania” – degustacja włoskich specjałów.

Świat oswojony – biblioteka centrum małej ojczyzny

Biblioteki mają w zasobach nieocenione źródło informacji i potencjał do odkrywania historii lokalnych. Mieszkańcy wsi i miasteczek, dla których przeszłość, pamięć i regionalne dziedzictwo mają ogromną wartość, wręcz łakną wymiany doświadczeń. Chętnie i z zaangażowaniem włączają się w projekty budujące historię małej ojczyzny – ich miejsca na Ziemi.

W Ośrodku Kultury i Biblioteki w Trzebielu zrealizowano projekt „Niezapomniane historie”. Wykorzystując położenie miejscowości na pograniczu polsko-niemieckim pozyskano środki z Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej na filmową ekranizację losów mieszkańców. Efektem jest reportaż, w którym byli i obecni trzebielanie prezentują osobiste historie. Opowiadają o życiu w miejscu, które do 1945 r. było jednym z najpiękniejszych miast regionu. Film jest relacją świadków historii, dla których Trzebiel był i pozostał domem.

Staraniem kadry Sulęcińskiego Ośrodka Kultury i Biblioteki Publicznej wydane zostały *Bajki*

o Sulęcinie. Na publikację złożyły się teksty małych i dorosłych mieszkańców odwołujące się do topografii miasta. Powstały bajki o sulęcińskim młynie, jeziorze. Jedna z opowiadań rozegrała się w lokalnym kościele. Pomysłodawcy projektu, w oparciu o opublikowane historie, przygotowali kolorową mapę miasta. W sieci miejskich ulic, terenów zielonych i akwenów wodnych zaznaczyli wszystkie miejsca przywołane w bajkach. Kolorowa mapa została wpięta do środka książki. Pozwala zlokalizować miejsca zdarzeń. Zachęca do spacerów szlakami wytyczonymi przez autorów. Otwiera też nowe perspektywy pracy z książką jako przewodnikiem po mieście, podręcznikiem pomocniczym do zajęć z zakresu edukacji regionalnej, skryptem wspierającym turystykę lokalną.

Miejska Biblioteka Publiczna w Witnicy prowadzi na Facebooku profil „Witnica na starej pocztówce”. Poświęcony jest pocztówkom i fotografiom przedstawiającym miasto i gminę w przeszłości. W MBP w Witnicy znajduje się kolekcja 589 pocztówek

Miejska Biblioteka Publiczna w Witnicy prowadzi na Facebooku profil „Witnica na starej pocztówce”. Poświęcony jest pocztówkom i fotografiom przedstawiającym miasto i gminę w przeszłości. W MBP w Witnicy znajduje się kolekcja 589 pocztówek

tówek, które przedstawiają panoramę i niejednokrotnie nieistniejące już obiekty Miasta i Gminy Witnica. Najstarsze pocztówki pochodzą z 1898 r. Pierwszy zbiór przekazał bibliotece prezes Towarzystwa Przyjaciół Witnicy, kolejne trafiają do zasobów dzięki lokalnym kolekcjonerom i mieszkańcom. Widokówki upamiętniające przeszłość miasta i okolic cieszą się dużym zainteresowaniem. Staraniem bibliotekarzy są skanowane, zamieszczane nie tylko w katalogu miejscowej biblioteki, ale też w bibliotece cyfrowej na szczeblu wojewódzkim. Wykorzystywane są na regionalnych wystawach, podczas tematycznych prelekcji historycznych, drukowane w lokalnych periodykach. Bibliotekarze-pasjonaci zestawiają bezcenne widokówki z aktualnymi zdjęciami tych samych miejsc bądź ich wiernym odzwierciedleniem na współczesnych akwarelach. W ten sposób dawne pocztówki zy-

skuja drugie życie, a historia reprezentacyjnych obiektów wydaje się ożywać na nowo.

Dyrektor Biblioteki Publicznej w Bytomiu Odzańska Bożena Romańska, podsumowując działalność bibliotecznego galerii „Pod regałem”, w której nie tylko mieszkańcy Bytomia mogą zaprezentować szerszej publiczności swoje dzieła, pisze: *Bywa, że biblioteka, szczególnie w małej miejscowości, pełni rolę galerii sztuki lub muzeum. W wielkich miastach łatwo obcować ze sztuką, a odrobina determinacji i talent wystarczy, by pochwalić się swoim dorobkiem. A co z artystami z małych miasteczek i wsi, którzy mogą sobie jedynie pomarzyć o wystawie w galerii sztuki, a działalność artystyczna stanowi dodatkowe zajęcie, jest ich pasją? Takim właśnie osobom przychodzi z pomocą biblioteka, wszak to jest „świat w jednym miejscu” i można w nim znaleźć różne przejawy sztuki i wrażliwości każdego człowieka, niekoniecznie artysty z powołania.*

Kosmos i wirtualna rzeczywistość

W bibliotece można wyruszyć w Kosmos – ten rzeczywisty (z Johnem D. Barrowem? ze Stephenem Hawkingiem?) lub wyimaginowany (z bohaterami „Trylogii kosmicznej” C.S. Lewisa?). Można także wyruszyć w Kosmos biorąc udział w bibliotecznych warsztatach. Młodych odkrywców ze Wschowy i Sławy przestrzeń pozaziemska wchłonęła dzięki tabletom wyposażonym w aparat fotograficzny, kamerkę oraz aplikacje oparte na technologii rzeczywistości rozszerzonej. Dzieci mogły wsłuchać się w dźwięki dochodzące z Kosmosu. Gdy okazało się, że wcale cicho tam nie jest, niektórzy wydawali się ogromnie zaskoczeni. Biblioteczne tablety stanęły na wysokości zadania i zagwarantowały nie tylko naukę, ale przede wszystkim świetną zabawę. Trójwymiarowe sprzęty kosmiczne, które można wprawić w ruch i wysuwane maszty rozpały iskierki w oczach kilkuletnich naukowców. Największą frajdą było kierowanie marsjańskim łazikiem Voyager w aplikacji Spacecraft 3D. Przy okazji powstało wiele interesujących zdjęć przedstawiających sondę w różnych sytuacjach – m.in. goniącą jednego z chłopców, wspinającą się po drzwiach bibliotecznej windy lub przelatującą nad parkingiem obok biblioteki. Po prezentacji wszystkich dzieł młodzi odkrywcy spisali wiadomości, które chcieliby przekazać pozaziemskim cywilizacjom, gdyby kiedyś odwiedziły one naszą planetę.

W zielonogórskich mediatekach Góra Mediów oraz Szklana Pułapka do dyspozycji użytkowników,

oprócz filmów, muzyki, gier komputerowych, audiobooków i e-booków, są również konsole, roboty i gogle VR. Zakładając gogle można: odwiedzać różne kraje, śledzić lot drona w najciekawszych zakątkach globu, zanurzyć się w oceaniczne głębiny i przenieść się do wirtualnej rzeczywistości. Dzięki magicznym okularom czytelnicy stają się częścią wirtualnego świata. Sterują statkami kosmicznymi, zostają gwiazdami sportu lub nieustraszonymi bohaterami walczącymi w dobrej sprawie. Za pomocą niektórych gier, jak boks, tenis czy szermierka mogą też pracować nad swoją kondycją. Zarówno jeden, jak i drugi aspekt okazał się szczególnie cenny w dobie ograniczeń związanych z pandemią. Atrakcyjne zasoby pozwalają oderwać się od codzienności. Zapewniają rozrywkę, ale pełnią też funkcje poznawcze i edukacyjne. Doskonałą znajomość języków obcych, uczą logicznego myślenia, otwierają na świat i możliwości, jakie dają nowe technologie.

Nowe technologie w bibliotece wychodzą na przeciw potrzebom i możliwościom rozwojowym współczesnych użytkowników. Bibliotekarze stają się ekspertami w zakresie eksplorowania wirtualnej i rozszerzonej rzeczywistości. Swoją wiedzą, umiejętnościami i doświadczeniem mogą zaskoczyć, a nawet zachwycić niejednego nastolatka.

Świat tu i teraz

Tegoroczne hasło Tygodnia Bibliotek koresponduje także z przesłaniem dla dzieci, które napisał Richard Van Camp z okazji Międzynarodowego Dnia Książki Dziecięcej: *Historie to skrzydła, które pomagają wznosić się każdego dnia. Czytanie to wolność. Czytanie to oddech. Czytanie pozwala zobaczyć świat w nowy sposób i zaprasza do światów, których nigdy nie chcesz opuścić. Czytanie pozwala twojej duszy śnić. Mówią, że książki są przyjaciółmi na całe życie i zgadzam się z tym. Twój idealny wszechświat rośnie tylko wtedy, gdy czytasz. Historie to skrzydła, które pomagają wznosić się każdego dnia, więc znajdź książki, które przemawiają do twego ducha, do twego serca, do twego umysłu. Historie to lekarstwa. Leczą. Pocięszają. Inspirują. Uczą. Błogosław gawędziarzy, czytelników i słuchaczy. Błogosław książki. Są lekarstwem na lepszy, jaśniejszy świat* (źródło: www.sbp.pl).

Piśmiennictwo świata, dostęp do wiedzy na światowym poziomie, światowe tendencje w bibliotecznej architekturze... Biblioteki łączą przestrzeń wirtualną i rzeczywistą, porządkują świat pełen towarów i usług, weryfikują informacje, oswajają nowe technologie, pobudzają wyobraź-

nię, motywują do odkrywania. To idealne miejsca na poszerzanie horyzontów. To miejsca spotkań tu i teraz, a zarazem jasne okna i szeroko otwarte drzwi na świat oraz na drugiego człowieka, co obecnie obserwujemy w gestach solidarności z walczącą Ukrainą. Coraz więcej w bibliotekach działań na rzecz uchodźców, polsko-ukraińskich warsztatów dla dzieci i dorosłych, ukraińskiej literatury, pomocowych materiałów. Bibliotekarze

Coraz więcej w bibliotekach działań na rzecz uchodźców, polsko-ukraińskich warsztatów dla dzieci i dorosłych, ukraińskiej literatury, pomocowych materiałów. Bibliotekarze szkolą się, włączają w lokalne i ogólnopolskie inicjatywy, by pomoc była jak najbardziej efektywna

szkolą się, włączają w lokalne i ogólnopolskie inicjatywy, by pomoc była jak najbardziej efektywna. Natomiast obiekty biblioteczne, fizyczne przestrzenie polskich księżnic stają się bezpieczną przystanią, centrum niezbędnej informacji, oazą w nowej rzeczywistości ukraińskich rodzin. Przywoływana już Anna Kucharz z biblioteki w Miodnicy, snując rozważania dotyczące hasła Tygodnia Bibliotek 2022, stwierdza: *Moim zdaniem biblioteka stanowi centrum życia (...) to miejsce, gdzie tworzy się nasza teraźniejszość wraz z próbą jej zrozumienia, co z kolei przekłada się na naszą przyszłość, rozwój i postęp.* Natomiast Anna Romańska konstatuje: *Historia nie szczędziła nam okrutnych wojen, chorób i kataklizmów, i mimo to zawsze komuś udało się przetrwać i napisać o tym, co przeżył. Przechadzając się pomiędzy regałami i wybierając książkę, tak naprawdę dokonujemy wyboru wycinka rzeczywistości, do którego udamy się czytając. Możemy dowolnie podróżować w czasie i w przestrzeni, bo w zadrukowanych stronach zaklęty jest cały świat, ten przeszły, obecny i być może przyszły.*

21 marca obchodziliśmy Światowy Dzień Poezji ustanowiony przez UNESCO w 1999 r. Często cytowane przy tej okazji i zawsze aktualne słowa Norwida w roku 2022 nabierają nowego znaczenia:

„Z rzeczy świata tego zostaną tylko dwie,
Dwie tylko: poezja i dobroć... i więcej nic...”

Monika Simonjetz

➔ PATRONI ROKU 2022

Maria Konopnicka zaskoczenia

Dawno, dawno temu, w głębokich czasach przed pandemią, córka brała udział w konkursie pt. „Czytam więc jestem, czytam więc pamiętam”. Pomysł udziału opierał się na sfotografowaniu pod wybranymi pomnikami pisarzy razem z ich dziełami. Był Bolesław Prus i *Lalka*, Adam Mickiewicz i *Pan Tadeusz*, Janusz Korczak i *Król Maciuś I*. Nie mogło w tym gronie zabraknąć Marii Konopnickiej i baśni *O krasnoludkach i o sierotce Marysi*. Wiadomo było, że pomnik poetki stoi w Ogrodzie Saskim w Warszawie, ale odnalezienie go w głębokich krzakach wymagało nieco wysiłku.

Zdecydowanie łatwiejsze było dotarcie u zbiegu ulic Rycerskiej i Piekarskiej (dokładnie Piekarska 7) na Starym Mieście do kamienia ustawione-

➤ Fot. w artykule z archiwum Autorki

PROBLEM

PROBLEMY • DOŚWIADZENIA • OPINIE

go na miejscu domu, w którym mieszkała poetka w latach 1879-1882. Nie był to jej jedyny warszawski adres, ale jedyny w ten sposób upamiętniony.

Jeszcze jedno warszawskie upamiętnienie Konopnickiej. Na budynku klasztoru siostr sakramentek na Nowym Mieście umieszczono tablicę upamiętniającą fakt, że w prowadzonej przez siostry szkole uczyły się Maria Konopnicka i Eliza Orzeszkowa, o dalszej przyjaźni obu pisarek wspomina wiele źródeł. *W tym budynku przebywały w latach szkolnych ELIZA PAWŁOWSKA-ORZESZKOWA 1852-1857, MARIA WASIŁOWSKA-KONOPNICKA 1855-1857. Fundatorzy Związek „Cepelia” i Towarzystwo im. Marii Konopnickiej. Warszawa Maj 1975 r.*

Co mnie zaskoczyło, gdy przymierzałam się do napisania niniejszego tekstu? Przede wszystkim fakt, jak niewiele o niej wiedziałam, poza twórczością dla dzieci. Jest to chyba przypadek większości znanych postaci, o których wydaje nam się, że wszystko wiemy, podczas, gdy wiemy niewiele lub wręcz nic. Tak też i z Konopnicką było (żeby sparafrazować tytuł jej wiersza). W miarę poznawania poetka odkrywała swoje nieznane oblicza. Przede wszystkim zaskoczyła mnie jej znajomość języków obcych (znała: niemiecki, francuski, rosyjski, włoski, czeski i angielski) i liczne tłumaczenia m.in. *Serca*

Amicisa oraz bogate podróże zagraniczne. Do tej pory uważałam pisarkę za wyjątkowego tubylca. Ale nawet w Polsce często zmieniała miejsca poby-

tu. Od Suwałk, przez Kalisz, Bronowo, Gusin, Warszawę po Żarnowiec i Lwów, w którym zmarła i została pochowana na cmentarzu Łyczakowskim.

Przyznaję, że nie docierałam do mojej świadomości fakt, że istnieją trzy muzea poświęcone Konopnickiej: w Suwałkach, w domu jej narodzin, w Bronowie, gdzie mieszkała 10 lat i gdzie urodziły się jej wszystkie dzieci oraz największe w Żarnowcu – dworku, który z okazji jej 25-lecia pracy pisarskiej (w 1902 r.) otrzymała w darze od społeczeństwa, podobnie jak Henryk Sienkiewicz otrzymał Obłęgorek. Wszystkie są warte odwiedzenia. Trudno policzyć pomniki Konopnickiej w Polsce, szkoły jej imienia (ponad 250), place i ulice. Warto wspomnieć o Towarzystwie Marii Konopnickiej działającym od 1957 r. choć nie można znaleźć jego strony internetowej i bieżących informacji o działalności. W pracach Towarzystwa chodziło o upamiętnienie poetki, nowelistki, tłumaczki, a także redaktorki, publicystki, bojowniczkę o uprawnienia kobiet, o prawa dziecka, polskie ziemie zachodnie, opiekę nad więźniami politycznymi.

Kolejne zaskoczenie to *Śpiewnik dla dzieci* wydany po raz pierwszy przez Michała Arcta w 1905 r. z muzyką Zygmunta Noskowskiego. Kiedy przeglądałam wydanie internetowe odkryłam, że wiele utworów znam na pamięć i potrafię, jeśli nie zaśpiewać to przynajmniej wyrecytować. Wśród nich

są tak znane (?) jak: *Rzeka, Zima, Zajączek, W polu* czy *Tęcza*. Ciekawe czy współczesne dzieci mają szansę poznać utwory ze *Śpiewnika* choćby w edukacji przedszkolnej, kiedyś należały do obowiązkowych w edukacji domowej.

Żeby poznać twórczość pisarki warto zajrzeć na stronę biblioteki cyfrowej Polona, gdzie znajdują się wszystkie utwory Konopnickiej. Dodatkowo dwie osobne kolekcje poświęcono – jedną utworom dla dzieci, drugą wydaniom baśni o krasnoludkach, wśród których znajduje się odnalezione po latach pierwsze wydanie utworu z 1896 r.

Fascynujące w tej kobiecie jest jej: samodzielność, pracowitość, hart ducha, niezłomność, życie pod prąd i to w czasach zaborów, a jednocześnie czasach rodzącego się feminizmu, postawienie na, używając współczesnej terminologii – rozwój osobisty i samokształcenie

Fascynujące w tej kobiecie jest jej: samodzielność, pracowitość, hart ducha, niezłomność, życie pod prąd i to w czasach zaborów, a jednocześnie czasach rodzącego się feminizmu, postawienie na, używając współczesnej terminologii – rozwój osobisty i samokształcenie. Jej twórczość była wielokrotnie wydawana, wznawiana, opublikowano wiele

publikacji biograficznych. Ciekawostką są trzy różne biogramy w trzech słownikach literatury dla dzieci i młodzieży (odpowiednio z 1964, 1984 i 2002 r.). Już analiza ich treści wiele mówi o tym, jak postrzegana była autorka *Krasnoludków* w różnych dekadach historii. Mimo to, jak wolno sądzić, ciągle pozostaje coś do odkrycia. I o tym m.in. mówi adresowana do młodzieży książka Barbary Ciwoniuk *Musisz to komuś powiedzieć*. Wydana w 2010 r. w stulecie śmierci poetki w serii „+/- 16” Wydawnictwa Literatura wywołała zainteresowanie homoseksualnym wątkiem z biografii Konopnickiej. Bohaterowie powieści na obozie literackim próbują dotrzeć do prawdy, starannie oddzielając rzeczywistość od mitów. Czy jest to najlepszy sposób na poznanie życiorysu patronki roku 2022? – być może.

W 1908 r. opublikowała *Rotę* – wiersz, który był protestem przeciw polityce germanizacji w zaborze pruskim i który konkurował z *Mazurkiem Dąbrowskiego* o miano polskiego hymnu. I właśnie *Rotę* śpiewają na zakończenie roku szkolnego gimnazjaliści z powieści Kazimierza Szymeczki *Kopi-*

W 1908 r. opublikowała *Rotę* – wiersz, który był protestem przeciw polityce germanizacji w zaborze pruskim i który konkurował z *Mazurkiem Dąbrowskiego* o miano polskiego hymnu

doł i Kwiciareczka. Bohaterowie różnie odbierają przesłanie utworu. Dla Wiktora „*Rota* to dobra pieśń. Mówi o tym, że nie wolno dać się poniżyć. Że trzeba bronić swojego. Że głowę trzeba nosić wysoko. Lubię ten tekst, choć konieczność walki „do krwi ostatniej kropli z żył” jest trochę przerażająca. Ale jak trzeba to trzeba” (s. 25-26). Małgosia nie przepada za Konopnicką. „Pieśń ma ponad sto lat i musiałam trochę pogrzebać w necie, by zrozumieć, dlaczego „ruszym, gdy zabrzmi złoty róg”. Wiem, bo wiem. Większość klasy nie wie i nie czuje się z tego powodu niedowartościowana” (s. 22). Małgosia stwierdza, „dobrze, że *Rota* nie została hymnem narodowym. *Mazurek Dąbrowskiego* jest prostszy (s. 22).

23 maja 2022 r. mija 180. rocznica urodzin Marii Konopnickiej. Z tej okazji sejm RP ogłosił ją patronką bieżącego roku. Ciekawe, ile jeszcze zaskoczeń ma dla nas w zanadrzu pani Maria?

➤ <https://ciekawostki.online/ciekawostki/460/o-marii-konopnickiej/>

Póki co, dla ciekawskich polecam taką stronkę: <https://ciekawostki.online/ciekawostki/460/o-marii-konopnickiej/>

Grażyna Lewandowicz-Nosal

PROBLEMY • DOŚWIADCZENIA • OPINIE

Nowa seria komiksów o przygodach Enoli – weterynarki od zadań specjalnych

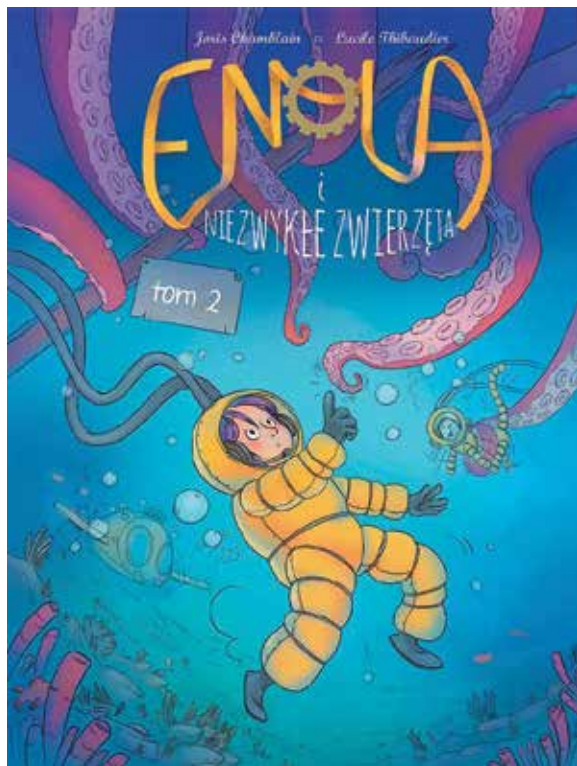
W niezwykłym Muzeum Historii Naturalnej pracuje równie niezwykła Enola, weterynarka specjalizująca się w pomaganiu stworzeniom z baśni i legend. A tych wcale nie brakuje – można je spotkać w wielu miejscach, o ile tylko dobrze się ich poszuka. Jak je znaleźć, i co najważniejsze, jak im pomóc? Odpowiedź kryje się w nowej serii komiksowej dla najmłodszych – „Enola i niezwykle zwierzęta”. Pierwszy tom cyklu ukazał się w marcu br.

Tytułowa bohaterka serii „Enola i niezwykle zwierzęta” jest gotowa ruszyć na koniec świata, aby ratować dziwne istoty będące w potrzebie lub niebezpieczeństwie. Pierwszy tom jej przygód to album zbiorczy, który zawiera dwa tomy oryginalne: *Niesforny gargulec* i *Na ratunek jednorożcom*.

W opowiadaniu *Niesforny gargulec* Enola zostaje wezwana do miasteczka, gdzie gargulec zdołający ścianę kościoła ciągle oblewa wodą ludzi wychodzących z mszy. Parafianie mają już dosyć niesfornej rzeźby i domagają się jej usunięcia. Młoda weterynarka dociekliwie bada przyczynę zachowania gargulca. Początkowa diagnoza nie rozwiązuje jednak problemu – to nie lęk wysokości jest powodem dziwnego zachowania stwora. Czy Enola odkryje, dlaczego gargulec uparcie odwraca się w stronę wyjścia z kościoła i uprzykrza życie mieszkańcom miasteczka?

W opowiadaniu *Na ratunek jednorożcom* Enola bada przyczynę dziwnego zachowania grupy jednorożców. Przez lata stworzenia żyły w pokoju z mieszkańcami pobliskiej wioski i przestrzegały wyznaczonych w lesie granic, po których mogły się poruszać. Pewnego dnia jednak jednorożce wtar-

gnęły na teren ludzi i przstraszyły dzieci. W dodatku magiczne dotąd drzewa w lesie straciły swoją moc i uniemożliwiły ludziom pracę. Czy młoda weterynarka odkryje, co tak naprawdę dzieje się w wiosce?

Scenarzystą serii „Enola i niezwykłe zwierzęta” jest **Joris Chamblain**, współautor wielu opowieści dla dzieci, w tym znanych polskiemu czytelnikowi *Pamiętników Wisienki*. Autorka ilustracji – **Lucile Thibaudier** – to publikująca od kilku lat graficzka, która zdobyła uznanie rysunkami do komiksów napisanych właśnie przez Chamblaina, m.in. do cyklu „Sorcières sorcières”.

BN

KSIĄŻKA

Raport o stanie czytelnictwa Polaków w roku 2020

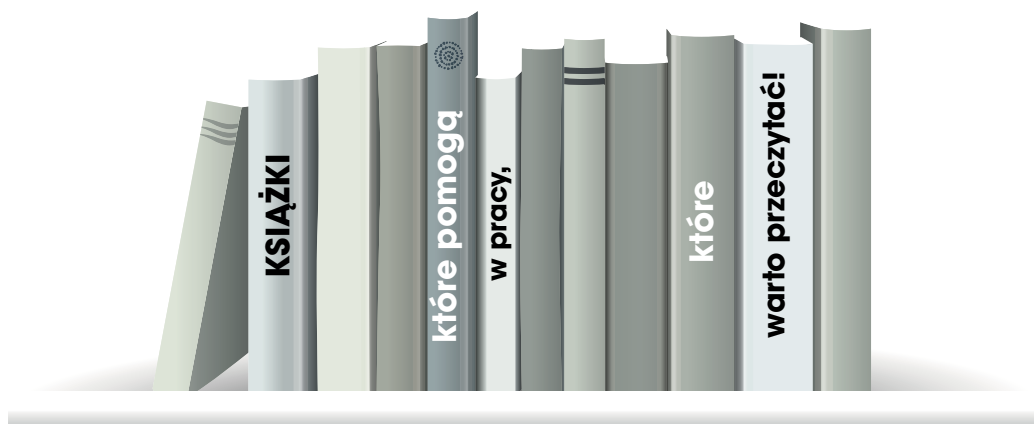
Biblioteka Narodowa przygotowała najnowszy raport o stanie czytelnictwa Polaków w roku 2020.

Trend spadkowy czytelnictwa został w Polsce powstrzymany i wskaźniki czytania książek wróciły do poziomu sprzed pandemii. **Przynajmniej przeczytanie 1 książki zadeklarowało 38% Polaków.** W pierwszym roku pandemii, ze względu na naukę zdalną uczniów i pracę zdalną dorosłych, zainteresowanie czytaniem wzrosło, aby w drugim – z powodu zmęczenia lockdownem powrócić do poprzedniego poziomu.

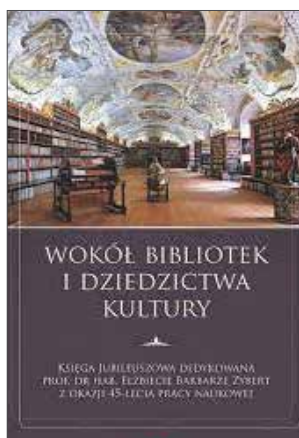
Polacy preferują, tradycyjnie już, nabywanie książek poprzez zakup, w czasie pandemii nieco większym zainteresowaniem cieszyła się sprzedaż internetowa. Czytelnicy korzystający z bibliotek mieli z powodu zamknięcia placówek, utrudniony do nich dostęp, zatem zmniejszyła się liczba wypożyczeń z 18 do 13%.

Wstępny raport o stanie czytelnictwa: <https://bn.org.pl/download/document/1650570549.pdf>

Więcej w nr 6 „PB”

- ➔ **Wokół bibliotek i dziedzictwa kultury. Księga jubileuszowa dedykowana prof. dr hab. Elżbiecie Barbarze Zybert z okazji 45-lecia pracy naukowej.** Red. Robert Kotowski, współpr. Dorota Grabowska. Warszawa: Wydaw. Naukowe i Edukacyjne SBP, 2021, 425 s., ISBN 978-83-65741-80-6.

We wstępie prof. Robert Kotowski napisał: „wszelkie jubileusze zawsze stanowią ważny moment w życiu nie tylko samego Jubilata, ale również jego bliskich, przyjaciół czy współpracowników. Dają wyjątkową okazję, by w sposób szczególny wyrazić słowa uznania, podziękowania czy życzenia kierowane do Jubilata”. W publikacji znalazły się więc teksty kierowane do prof. E.B. Zybert, ale myślę, że zainteresują też innych bibliotekarzy, bibliotekoznawców i bibliologów, a jest z czego wybierać. Zamieszczono w niej 30 tekstów, oczywiście uzupełnionych tekstem wspomnieniowym, wykazem publikacji Pani Profesor i analizą Jej dorobku naukowego. Na szczególną uwagę z perspektywy bibliotekarza zasługuje tekst M. Wojciechowskiej dotyczący *Zjawiska stresu i wypalenia zawodowego wśród pracowników bibliotek. Przegląd badań zagranicznych*. M. Zając opisał aktualny problem, przed którym stoją również polscy bibliotekarze: „*Rainbow Round Table*” i jego działalność na rzecz społeczności LGBT+ w USA: bibliotekarzy i użytkowników bibliotek. M. Fedorowicz-Kruszewska przybliżyła sytuację biblioteki wobec celów zrównoważonego rozwoju, a T. Kruszewski zajął się sztuczną

inteligencją w bibliotece. D. Grabowska i A. Mierzecka omówiły *Potrzeby użytkowników dziecięcych a działalność bibliotek w świetle badań na łamach międzynarodowych czasopism naukowych*. A to tylko niewielki wycinek tego co można znaleźć w publikacji.

- ➔ **Krzysztof Gajewski: *Triumf amatora: o społecznościowych praktykach tekstualnych w świecie mediów elektronicznych*.** Warszawa: Wydaw. Uniwersytetu Warszawskiego, 2020, 426 s., ISBN 978-83-235-4696-2.

Głównym problemem omawianym w książce jest elektroniczna kultura uczestnictwa, która związana jest z pojawieniem się środków komunikacji zapośredniczonej komputerowo. Autor analizuje: wiadomości sfałszowane, memy internetowe, autorstwo haseł Wikipedii, funkcje kont w portalach społecznościowych, praktyki strumieniowania życia i inne. Ukazuje jak wiele zjawisk tekstualnych wiąże się z praktykami uczestnictwa za pośrednictwem mediów komputerowych połączonych w globalną sieć. Z tekstami społecznościowymi obcujemy na co dzień w mediach komputerowych, warto więc zapoznać się z publikacją i zastanowić się nad odpowiedzialnym i bezpiecznym korzystaniem z zawartych w nich informacji. Korzystanie z internetu wymaga od nas refleksji, ostrożności i krytycznego myślenia, ale tego musimy nauczyć również naszych użytkowników.

Dorota Grabowska

1 Ostrowiada literacka

1. Ostrowski Festiwal Literacki

Miejska Biblioteka Publiczna w Ostrowi Mazowieckiej działa na rzecz rozwoju lokalnego odpowiadając na jedno z wielkich wyzwań Polski, jakim jest budowa kapitału społecznego. Ostrowska Książnica to nowoczesna instytucja, funkcjonująca blisko ludzi, potrafiąca angażować mieszkańców do rozwiązywania problemów w swoich społecznościach i do twórczego poszukiwania nowych pomysłów na rozwój kultury oraz wspólnej ich realizacji.

BIBLIOTEKA - ŚRODOWISKO

Fot. w artykule z archiwum biblioteki

Integrowanie społeczności lokalnej jest szczególnie misją jaką ma do wykonania instytucja. W 2021 r. realizując ten cel Książnica zaproponowała mieszkańcom miasta ucztę literacką organizując OSTROWIADĘ – 1. Ostrowski Festiwal Literacki.

Ideą projektu było zaprezentowanie twórczości regionalnych poetów i prozaików, a tym samym zachęcenie mieszkańców Ostrowi Mazowieckiej, w szczególności ludzi młodych, do aktywności wynikającej z czytania książek. Zaangażowano wszystkie grupy społeczne – dzieci, młodzież, seniorów i osoby niepełnosprawne w szereg działań zrealizowanych w czasie projektu. Odbył się przegląd czytania prozy Lema pn. „Czytanie jest modne w Ostrowi Mazowieckiej – proza Lem@”, który miał formę online i był przeznaczony

dla młodzieży szkół średnich i osób dorosłych. Zadaniem uczestników było wybranie maksymalnie 3-minutowego fragmentu prozy Stanisława Lema, nagranie swojego czytania i przesłanie pliku do oceny przez Jury. Najlepsze prezentacje zostały udostępnione na profilu FB i wygrały te, które zdobyły najwięcej lajków.

Głównym elementem projektu były spotkania z ostrowskimi pisarzami oraz panel dyskusyjny. 1 października – podczas głównego dnia Festiwalu w Starej Elektrowni spotkali się z mieszkańcami ostrowscy poeci: Anna Lendzioszek – autorka lirycznej poezji, którą zebrała i wydała w tomiku *Oczyma duszy*, w Środowiskowym Domu Samopomocy ma możliwość kontaktu z innymi ludźmi i realizacji swojej pasji; Janina Brzeczczak – ostrowska poetka, od wielu lat pi-

sze wiersze, które są przepełnione emocjami i wrażliwością na drugiego człowieka, wydała m.in. tomik *Moje wiersze*; Sebastian Brejnak – poeta urodzony

w Ostrowi Mazowieckiej, autor tomiku *Filo* oraz *Wirujący ogon antylopy*. Sebastian Brejnak do Ewy Lipskiej, Ewa Lipska do Sebastiana Brejnaka i prozaicy – ostrowianie: Piotr Rowicki – autor wierszy, opowiadań i dramatów, jego twórczość jest bogata i różnorodna – pisze dla dzieci, młodzieży i dorosłych, warta podkreślenia jest jego niezwykła aktywność dramatyczna – sztuki i scenariusze pisane na podstawie tekstów innych autorów są obecne na deskach ważnych, polskich teatrów. Laureat wielu nagród i wy-

portaż *Zabójca z miasta moreli*, za który otrzymał Nagrodę im. Beaty Pawlak oraz nominację do Nagrody Literackiej Nike 2011, książka *Jak nakarmić dyktatora* znalazła się w czerwcu w 2021 r. na liście najlepszych książek na świecie w kategorii „Food culture”, a autor został uhonorowany nagrodą World Cookbook Fair – Gourmand International – Gourmand Awards. Opcję do książki kupiła firma amerykańskiego aktora Channinga Tatum, „Free Associations”.

W ramach OSTROWIADY literackiej odbyły się również spotkania z Michałem Rusinkiem – literaturoznawcą, autorem książek dla dzieci i dorosłych, a także sekretarzem Wisławy Szymborskiej oraz Jarosławem Murawskim – dramaturgiem, scenarzystą, autorem sztuki „Komeda” (na której napisanie otrzymał stypendium Ministra Kultury) wystawionej w 2016 r. w reżyserii Leny Frankiewicz jako koprodukcja Teatru Nowego w Łodzi i warszawskiego Teatru Imka. Od 2019 r. pracuje także za granicą; wraz z Ewelina Marciniak zrealizował spektakl „Der Boxer” w Thalia Theater w Hamburgu (premiera wrzesień 2019), będący luźną adaptacją *Króla Szczepana Twardocha*, zaś w 2021 r. adaptację *Ksiąg Jakubowych* – Olgi Tokarczuk. Razem z Marciniak przygotowuje obecnie w Deutsches Theater w Berlinie spektakl „Werther” na podstawie J.W. Goethego (premiera marzec 2022).

różnień, w tym m.in. dwukrotny zwycięzca konkursu na polską sztukę współczesną „Metafory Rzeczywistości” organizowanego przez Teatr Polski w Poznaniu oraz Witold Szablowski – pisarz, dziennikarz i reporter, laureat prestiżowej Nagrody Dziennikarskiej Parlamentu Europejskiego, w 2010 r. wydał zbiór re-

Gościem specjalnym OSTROWIADY był Wojciech Orliński – dziennikarz, autor książki pt. *Lem. Życie nie z tej ziemi* – pierwszej w Polsce biografii Stanisława Lema.

Zwieńczeniem dnia festiwalowego był panel dyskusyjny pn. „Kultura, literatura i technologia –

OSTROWIADA literacka

Ostrowski Festiwal Literacki

razem czy osobno?" z udziałem autorów – gości festiwalowych. Spotkania i panel poprowadził Cezary Polak – ostrowianin, z wykształcenia polonista i reżyser filmowy, redaktor Radia dla Ciebie.

Zwieńczeniem Festiwalu był recital pt. „Portret rodzinny” w wykonaniu Kacpra Kuszewskiego, który uświetnił również otwarcie ostrowskiej biblioteki po generalnym remoncie. Wydarzeniu

towarzyszyła wystawa prezentująca sylwetki gości festiwalowych, a wirtualnie – w technologii 3D zaprezentowano twórczość Stanisława Lema. Wystawa online jest dostępna pod linkiem <https://bit.ly/3ETJI4b>. Równocześnie odbył się kiermasz książek autorów goszczących na Festiwalu oraz akcja „Książka za uśmiech” – wybór książek z drugiego obiegu. Młodzi mieszkańcy miasta mieli możliwość udziału w warsztatach z programowania pt. „Photon Go”. Wykorzystując aplikację mobilną Action Bound została zorganizowana rozgrywka w escape roomie pt. „Grasz w literaturę z Lemem? Gram!” w odrestaurowanym budynku Książnicy. Gra jest narzędziem edukacyjnym, dostępnym 24/h pod linkiem: <https://bit.ly/3BEh9qu>.

Festiwal miał transmisję na FB biblioteki. Zostało zaprojektowane Logo Festiwalu, które widniało m.in. na pamiątkowej pieczęci i zakładkach do książek. Realizacją OSTROWIADY literackiej biblioteka włączyła się w obchody Roku Lema. Pozytywny odzew od autorów i uczestników spotkań oraz liczna publiczność jest nobilitacją do promowania regionalnych twórców i planowania kolejnych edycji OSTROWIADY literackiej.

Festiwal odbywał się pod honorowym patronatem burmistrza miasta Ostrow Mazowiecka Jerzego Bauera. Przedsięwzięcie zostało objęte patronatem medialnym przez: Radio Dla Ciebie, TV Ostrow i Tygodnik w Ostrowi. Festiwal dofinansowano ze środków Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu, pochodzących z Funduszu Promocji Kultury.

Agnieszka Kaczmarek
MBP w Ostrowi Mazowieckiej

**OSTROWIADY
literacka**

Gminna Biblioteka Publiczna w Borowie

▲ Fot. w artykule z archiwum biblioteki

Gminna Biblioteka Publiczna w Borowie to instytucja działająca na terenie dolnośląskiej gminy Borów w powiecie strzelińskim. Jest to mała, typowo rolnicza gmina wiejska, a nasza biblioteka jest jedyną instytucją kultury działającą na tym terenie.

W skład Gminnej Biblioteki Publicznej w Borowie wchodzi:

- biblioteka główna w Borowie,
- Filia GBP w Borku Strzelińskim,
- Filia GBP w Zielenicach,
- Filia GBP w Ludowie Śląskim.

Biblioteka w Borowie została założona jako punkt biblioteczny w marcu 1948 r., a zarejestrowana w powiecie 1 grudnia 1948 r. jako Gromadzka Biblioteka, której księgozbiór w chwili założenia liczył 220 woluminów. Jej siedzibą było wówczas pomieszczenie o powierzchni ok. 18 m², na pierwszym piętrze budynku Gromadzkiej Rady Narodowej. Na przełomie lat 1973/1974 biblioteka otrzymała wyremontowany lokal zastępczy – jedno pomieszczenie, o powierzchni 80 m² na parterze budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Borowie. We wrześniu 1996 r. została przeniesiona do wolnostojącego, samodzielnego, parterowego budynku o pow. 115 m² położonego na placu Zespołu Szkół w Borowie przy ul. Szkolnej 2, gdzie ma swoją siedzibę do dziś.

Również w roku 1948 została założona Biblioteka w Borku Strzelińskim. Początkowo mieściła się w małym pomieszczeniu Gromadzkiej Rady Narodowej, później w prywatnych mieszkaniach, a od 1986 r. w budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Borku Strzelińskim. W lipcu 2010 r. gmina Borów złożyła wniosek w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Dolnośląskiego o dofinansowanie powstania Gminnego Centrum Kulturalno-Edukacyjnego w Borku Strzelińskim w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Budowę ukończono w 2012 r. W ramach inwestycji powstała biblioteka z czytelnią, salą widowiskową, salą dla zespołu folklorystycznego, toalety, garderoby oraz zaplecze kuchenne.

Biblioteka w Zielenicach została założona jako punkt biblioteczny w lutym 1949 r., a w roku 1997 podjęto decyzję o przeniesieniu biblioteki do budynku szkoły podstawowej i połączeniu jej z biblioteką szkolną. W wyniku połączenia poprawie uległy warunki lokalowe biblioteki, a szkoła zyskała na

miejsu estetyczną, dobrze wyposażoną bibliotekę z aktualnym księgozbiorem. Tak jest do dziś. Obecnie filia w Zielenicach pełni funkcję biblioteki publiczno-szkolnej.

Najpóźniej, bo w 1975 r. powstała Biblioteka w Ludowie Śląskim. Podstawą jej utworzenia był księgozbiór przeniesiony ze zlikwidowanej filii w Siemianowie. Placówka została umieszczona w budynku świetlicy wiejskiej. Jest to „najmłodsza” i najmniejsza filia naszej biblioteki.

Ważne dla rozwoju Gminnej Biblioteki Publicznej w Borowie było przystąpienie do I rundy Programu Rozwoju Bibliotek jako biblioteki wiodącej. Program przygotowany został przez Fundację Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego, a środki projektu przeznaczone były na: wyposażenie bibliotek w sprzęt informatyczny, cykl szkoleń, wzmacnianie środowiska bibliotecznego oraz promocję bibliotek. Dzięki temu wsparciu biblioteki z terenu gminy Borów otrzymały nowoczesne: komputery, urządzenia wielofunkcyjne, sprzęt multimedialny oraz aparaty cyfrowe. Program Rozwoju Bibliotek dawał możliwość wymiany doświadczeń bibliotekarzy biblioteki wiodącej oraz bibliotek partnerskich. Otrzymany sprzęt sprawił, że biblioteka stała się miejscem atrakcyjnym dla czytelników, a wymiana doświadczeń zapoczątkowała nowymi pomysłami i lepszymi na-

▲ Zespół GBP w Borowie

projektu została doceniona i Gminna Biblioteka Publiczna w Borowie otrzymała za nią główną nagrodę w konkursie „Dobre praktyki w Bibliotece dla Gminnych Koalicji Programu Rozwoju Bibliotek”. W uznaniu pracy GBP w Borowie otrzymała zaproszenie od Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego do udziału w Międzynarodowych Targach Innowacji dla Bibliotek, które odbyły się w Kijowie.

Od 2011 r. Instytut Książki i „Rzeczpospolita” prowadzą Ranking Bibliotek, w którym oceniane są biblioteki z gmin wiejskich i miejsko-wiejskich z liczbą do 20 tys. mieszkańców. Już w pierwszym rankingu nasza placówka zajęła 9 miejsce w kraju i została najlepszą biblioteką w województwie. Również w późniejszych edycjach tego rankingu borowska biblioteka zajmowała wysokie miejsca. W ubiegłym roku GBP w Borowie uplasowała się na VII miejscu w kraju i na I w województwie dolnośląskim. To dla całej naszej załogi ogromne wyróżnienie, szczególnie, że dotyczyło pracy w wyjątkowo trudnym i ograniczającym działaniu czasie pandemii.

W 2016 r. biblioteka w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa. Priorytet 2. Infrastruktura Bibliotek 2016-2020 otrzymała

dofinansowanie na realizację zadania pn. „Modernizacja Gminnej Biblioteki Publicznej w Borowie”.

Oprócz podstawowej działalności statutowej, czyli wypożyczania książek, pracownicy biblioteki organizują różnego typu działania okołoczytelnicze, kulturalne, edukacyjne i informacyjne. Oferujemy

rzędziami do pracy w środowisku lokalnym. Dzięki temu PRB pozyskała fundusze w konkursie grantowym „Aktywna Biblioteka” na realizację projektu „Skąd jesteśmy...”. Miał on na celu poszerzenie oferty kulturalno-edukacyjno-informacyjnej biblioteki i zachęcenie mieszkańców do działania. Realizacja

BIBLIOTEKA - ŚRODOWISKO

spotkania dla wszystkich grup wiekowych użytkowników usług bibliotecznych.

Organizowane są m.in.:

- zajęcia plastyczne,
- gry i zabawy,
- „Poranki Malucha”,
- warsztaty sleeveface,
- zajęcia komputerowe,
- zajęcia integracyjne,
- lekcje biblioteczne,
- zajęcia kreatywne,
- warsztaty ekologiczne,
- Dzień Bezpiecznego Internetu,
- „Czytanie na dywanie”,
- konkursy np. „Najlepszy Czytelnik 2020”,
- obchody rocznic i świąt takich jak: Narodowy Dzień Żołnierzy Wyklętych, Święto Konstytucji 3 Maja, Dzień Kobiet i Dzień Mężczyzn, Wielkonočna Wystawa Prac Lokalnych Artystów (online),
- uroczyste pasowanie na czytelnika najmłodszych uczniów SP w Zielenicach,
- Dzień Książki dla Dzieci,
- Światowy Dzień Książki,
- biblioteczny Dzień Dziecka,
- pikniki współorganizowane z sołtysami i radami sołeckimi,
- bookcrossing – Święto Wolnych Książek,

- spotkania autorskie (we współpracy ze Stowarzyszeniem Aglomeracja Wrocławska),
- koncerty i pikniki np.: w ramach akcji #szczepimy się – Dożynki Gminne (we współpracy z gminą Borów),
- warsztaty tworzenia kokodamy (tzw. Wiszące ogrody),
- ekologiczna łąka przy bibliotece i tworzenie poidełek dla pszczół,
- „Kwiatoteka” (wymiana kwiatów i roślin ozdobnych),
- „biblioteczny przepiśnik” (przepisy kulinarne polecane przez naszych czytelników),
- puzzle multimedialne, rebusy, krzyżówki, zagadki, sudoku itp.,
- #kodowanie w bibliotece.

Spotykają się u nas członkowie:

- Dyskusyjnego Klubu Książki,
- Klubów 50+,
- Klubu Filmowego.

Do dzisiaj przy bibliotece działają dwa zespoły muzyczne:

- zespół ludowy Ślężanki (od 1984 r.),
- zespół muzyczny CANTANTI (od przełomu 2020/2021),
- chór Veni Lumen, który z ogłoszeniem pandemii zawiesił działalność.

Uczestniczymy w ogólnopolskich akcjach:

- Noc Bibliotek,
- Narodowe Czytanie,
- Cała Polska Czyta Dzieciom,
- Z książką na walizkach,
- Bookcrossing,
- Dzień Bezpiecznego Internetu,
- Odjazdowy Bibliotekarz,
- Mała Książka – Wielki Człowiek.

Współpracujemy z lokalnymi instytucjami:

- Urzędem Gminy Borów,
- Radą Gminy i Radami Sołeckimi,
- szkołami z terenu gminy,
- stowarzyszeniem „INTEGRACJA.SZKOŁA-RODZINA-ŚRODOWISKO LOKALNE”,
- wszystkimi jednostkami organizacyjnymi w naszej gminie, oraz podmiotami gospodarczymi z terenu naszej gminy,
- kołami gospodyń wiejskich,
- parafiami.

➤ Zespół muzyczny Cantanti

- spotkania Dyskusyjnych Klubów Książki,
- Cała Polska Czyta Dzieciom,
- Mała Książka Wielki Człowiek,
- #SelfieDay,
- Narodowe Czytanie,
- spotkania autorskie (w ramach działalności Dyskusyjnych Klubów Książki – Instytut Książki),

Naszymi partnerami są również:

- Dolnośląska Biblioteka Publiczna we Wrocławiu,
- Aglomeracja Wrocławska,
- Powiatowy Urząd Pracy w Strzelinie,
- Komenda Powiatowa Policji w Strzelinie,
- Stowarzyszenie Hospicjum Domowego „Nadzieja” w Strzelinie,
- tygodnik lokalny „Słowo Regionu”,
- Fundacja Partycypacji Społecznej,
- Instytut Książki.

Czas pandemii, to czas kiedy bardzo aktywnie wszyscy pracownicy podnosili swoje umiejętności i dzięki temu wzrosła atrakcyjność naszej oferty dostępnej w sieci. Obecnie prowadzimy konta biblioteki w mediach społecznościowych (FB, TikTok, Instagram). Umieszczane tam materiały są przygotowywane przy wykorzystaniu np. programów graficznych, które poznaliśmy na licznych webinarach. Publikujemy własne filmy, które relacjonują wydarzenia organizowane w bibliotekach „na miejscu”, ale również są to pewnego rodzaju instrukcje wyjaśniające np. sposób korzystania z katalogu online, albo propozycje kreatywnych zabaw dla dzieci lub popularne wśród młodzieży i dorosłych DIY (biblioteczny YouTube).

Gminna Biblioteka w Borowie wpisała się w kulturalny krajobraz gminy Borów. Jesteśmy integralną częścią lokalnej społeczności i mamy nadzieję, że kolejne lata przyniosą nam również wiele radości. Dziękujemy wszystkim naszym czytelnikom, bo bez nich nasza praca nie miałaby sensu. Wdzięczni jesteśmy także tym, którzy tę bibliotekę od lat tworzyli, bo to do-

bre dziedzictwo procentuje i rozwija się. Dziękujemy wszystkim instytucjom, z którymi mamy przyjemność współpracować i dzięki temu lepiej działać na rzecz środowiska lokalnego.

<https://www.facebook.com/bibliotekaborow>

Katarzyna Majchrzycka
dyrektor GBP w Borowie

Uczestniczymy w życiu naszej społeczności organizując: koncerty, warsztaty, wystawy, wykłady, spotkania, konkursy, przeglądy, przedstawienia itp. Od czasu ogłoszenia pandemii w sali Gminnego Centrum Kulturalno-Edukacyjnego w Borku Strzelińskim w miarę potrzeb odbywają się spotkania poszczególnych komisji oraz Rady Gminy Borów. Z naszych pomieszczeń korzystały też inne jednostki gminne np. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który przeprowadził dla swoich podopiecznych warsztaty kulinarne. Pomieszczenia biblioteki były również miejscem, w którym zorganizowane zostały warsztaty i konsultacje Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Gromnik.

Pod koniec ubiegłego roku po raz drugi otrzymaliśmy wyróżnienie w akcji „Przerwa na wspólne czytanie” zorganizowanej przez producenta słodyczy Kinder. Nagrodą za wysokie miejsce w plebiscycie były książki, które wzbogaciły nasz księgozbiór i pufy, które uatrakcyjniły kącik dla dzieci. To wyróżnienie zawdzięczamy przyjaciółom naszej biblioteki, którzy wysoko ocenili naszą pracę w głosowaniu ww. firmy.

▲ Kącik dziecięcy

BIBLIOTEKA - ŚRODOWISKO

Biblioteka Tatarak

w Łodzi

BIBLIOTEKA - GŁÓDOWSKO

Jest to miejsce z bogatym księgozbiorem, na który składa się około 9 tys. książek oraz audiobooków. Znajdą się tam także książki z dużym drukiem dla osób słabowidzących. Nowa filia usytuowana jest w wolnostojącym, parterowym budynku, zlokalizowanym przy ulicy Turowskiej 9a.

Zajmuje ona powierzchnię niemal 200 m². Kolorystyka tego miejsca, z mocnym akcentem zieleni oraz dużym wizerunkiem żaby, nawiązuje do nazwy samej biblioteki. Dodatkową atrakcją filii jest zielony skwerek, znajdujący się na tyłach budynku, który pozwoli na organizację różnego rodzaju zabaw i aktywności na świeżym powietrzu. W największej sali, oprócz półek z książkami, znajdują się stoliki i krzesła oraz wygodne miękkie fotele tuż przy dużych przestronnych oknach, zachęcające do odpoczynku. W bibliotece wyznaczone zostały osobne przestrzenie do aktywności dla dzieci oraz młodzieży. Pokój dziecięcy, z meblami dostosowanymi do wzrostu i upodobań ich użytkowników, dodatkowo wyposażony jest w miękkie puf-

fy i sprzęty wspierające małą motorykę. Duży stół w pokoju młodzieżowym zapewni młodym czytelnikom możliwość odrabiania lekcji i przygotowywania projektów szkolnych w zacisznym miejscu. Jest to miejsce rodzinne, w którym można rozwijać swoje zainteresowania, wziąć udział w warsztatach i różnego typu zajęciach, spotkać się ze znajomymi czy sąsiadami lub po prostu odpocząć z książką. Jednym z celów Tataraka jest wspieranie inicjatyw lokalnych i sąsiedzkich oraz szkolnych projektów. Wartość remontu i wyposażenia biblioteki, opiewające na kwotę niemal 150 tys. zł, zostały sfinansowane ze środków własnych Biblioteki Miejskiej w Łodzi.

Katarzyna Graczyk-Piech

Felieton

BIBLIOTEKA - GŁOSOWISKO

Podróż zwana biblioteką, czyli świat w jednym miejscu

Podróżowanie jest twórcze, to poszukiwanie innego świata, spotkanie z drugim człowiekiem, zostawienie śladu, a ruch motoryczny podróży zmusza permanentnie do myślenia. Dokładnie tak samo jest z czytaniem. Jasne, że w jednym, jak i w drugim przypadku można zaobserwować tendencję do fetyszyzacji i pewnej infantylizacji, ale doszukać się tego możemy przecież w każdej sferze naszego życia. Czy prawdziwe może być zatem stwierdzenie: głęboki człowiek podróżuje i czyta jednocześnie. Czy możemy tutaj mówić o analogii i co ona może oznaczać? Czym ma być podróż? Czym jest czytanie, czym jest biblioteka... i w końcu, czy BIBLIOTEKA TO ŚWIAT W JEDNYM MIEJSCU? – jak głosi tegoroczne hasło Tygodnia Bibliotek? Tutaj przyporządkowałabym jeszcze wspólny mianownik dla BIBLIOTEKI i ŚWIATA – PODRÓŻ.

Tak więc sobie teraz luźno dywagować będę w tym temacie... XIX edycja Tygodnia Bibliotek, jeszcze nie jubileuszowa a już taka pojemna, pomyśla-

łam sobie i jakoś od razu wszystko skojarzyło mi się z podróżą. Książnica – mały fragment swoistej oazy, zaledwie punkt a równocześnie drzwi do Universum – mikro i makro kosmos jednocześnie – piękne wytłumaczenie znaczenia biblioteki jako świata.

Jak przekonać czytelnika, że jest równocześnie podróżnikiem, bowiem wkraczając do biblioteki rozpoczyna swoją wielką, niezapomnianą podróż po świecie?

Tak więc drogi CZYTELNIKU – PODRÓŻNIKU – pozwól, że zwracać będę się tak do Ciebie – świat jest zbyt wielki i piękny, aby pozostawać ciągle w jednym miejscu. Nie zawsze masz możliwość wyruszyć w re-
alu, tak więc bogactwo książek oferuje Ci wiedzę, naukę, poszerzy Twoje horyzonty i zmieni nie raz perspektywę, abys mógł się rozwijać i funkcjonować w harmonii ze sobą i całą resztą ludzi, rzeczy, emocji, etc.

Cóż, może więc najpierw zapraszam Cię do *Biblioteki Babel* Jorge'go Luisa Borgesa, dla którego biblio-

teka jest modelem wszechświata. Odwiedź zatem bibliotekę totalną z wizją księgozbioru, powstającego przez losową kombinację znaków pisarskich i zawierającego sumę ludzkiej wiedzy. Zetkniesz się tutaj z ogromem informacji, z której duża część okazać się może bełkotem, ale jesteś tutaj na pozycji gracza-czytacza, który poznaje, przyswaja i odrzuca, ale nadal chce zgłębiać dalej i dalej...

Koniecznien spotkać się potem musisz z Umberto Eco, który proponuje stworzenie czegoś w rodzaju *antybiblioteki*. Spójrzysz na tę instytucję przez pryzmat najgorszego wzorca, jaki można sobie wyobrazić, ale odkryjesz, że Eco ma pewien genialny cel i zabieg >anty<, który stosuje, przynosi odwrotny skutek. Nie zdziwi Cię więc, że w tekście znajdziesz takie słowa kluczowe, jak „przygoda”, „wyprawa” czy „odkrywanie książek”. Eco powiedział kiedyś: *Jednym z nieporozumień, jakie dominują nad pojęciem biblioteki, jest pogląd, że idzie się tam po książkę, której tytuł się zna. Nic bardziej błędnego – idziesz bowiem po nowe, nieznanne, nieodkryte...* Notabene – Borgesowska wizja biblioteki była m.in. inspiracją dla Umberto Eco przy tworzeniu opisu klasztornej biblioteki w *Imieniu róży*.

Podróż zwana biblioteką jest doskonała, wręcz nierealna, o czym przekona Cię zapewne Biblioteka Snów z cyklu komiksowego „Sandman” Neila Gaimana. Trafisz do największej biblioteki, jaka nigdy nie istniała. Zebrano tutaj wszystkie książki, o jakich napisaniu ludzie kiedykolwiek marzyli, ale nie udało im się tego dokonać. Książki te może czytać każdy, nawet jeśli nie rozumie języka, w jakim zostały napisane. Jeżeli natomiast znajdzie się ktoś, kto w rzeczywistym świecie napisze którąś z wymarzonych lub wysnionych książek, wtedy... nie zdradzę, bowiem sam musisz odbyć tę podróż... *A większą Ci przecież rozkoszą podróż niż samo przybycie* – co powiedziałby Ci zapewne Leopold Staff i z czym zgodziłby się również Henry Miller, dla którego: *celem podróży nie było miejsce, do którego podążasz, ale nowa perspektywa, z jaką na świat patrzeć zaczynasz*.

Może się zdarzyć drogi Czytelniku – Podróżniku, że oto los zaprowadzi Cię do „Cmentarza Zapomnianych Książek”, z cyklu Carlosa Ruiza Zafóna zapoczątkowanego *Cieniem wiatru*. Odkryjesz miejsce, gdzie zgromadzono książki zapomniane przez wszystkich, gdzie zgodnie z tradycją każdy odwiedzający ten przybytek zlokalizowany w sercu starej Barcelony może wybrać tylko jeden tom, który następnie musi chronić przed zniszczeniem przez resztę swojego życia. To zadanie to wyzwanie, a ta podróż może nie być łatwa i komfortowa, ale na pewno Cię zmieni, zostawi

ślad w Twojej pamięci, w Twojej świadomości, Twoim sercu, w Twoim ciele...

A co stanie się z Tobą, kiedy trafisz do Biblioteki Galaktycznej na Trantorze z cyklu „Fundacja” i trylogii *Imperium Galaktyczne* Isaaca Asimova? Odkryjesz terminale komputerowe katalogujące w bibliotece całość ludzkiej wiedzy i może się zdarzyć, że będzie to bodźcem, abyś zaczął zgłębiać inne dyscypliny naukowe... i wtedy zgodzisz się zapewne z Ryszardem Kapuścińskim, dla którego: *podróż nigdy nie zaczynała się w momencie, kiedy ruszał w drogę. W rzeczywistości zaczynała się dużo wcześniej i praktycznie nie kończyła się nigdy, bo taśma pamięci kręciła się w nim dalej, mimo że fizycznie nie ruszał się już z miejsca*. Ten sam pisarz i miłośnik książek – wielki podróżnik powiedział, że: *istnieje coś takiego jak zarażenie podróżą i jest to rodzaj choroby w gruncie rzeczy nieuleczalnej*.

Pamiętaj Czytelniku – Podróżniku, że również biblioteczne *podróżowanie* nie jest kwestią pieniędzy, tylko odwagi – co potwierdza sam autor *Pielgrzyma* Paulo Coelho. Trzymaj się też myśli Milana Kundery, bowiem: *nie ma nic piękniejszego, niż chwile przed podróżą, gdy jutrzejszy horyzont przychodzi nas odwiedzić i dać nam swoje obietnice...* Obce kultury, ludzie, odmienne zwyczaje, języki, style życia... Jak mantrę powtarzaj za Markiem Twainem: *należy podróżować, by się czegoś nauczyć... i należy czytać, by nauczyć się jeszcze więcej*.

Czytelniku, podróżuj więc na całego, doznawaj wrażeń, bądź obywatelem świata. Świat wart jest poznawania, a Ty wart jesteś bogactw tego świata. Daj się uwieść, zostań podróżnikiem, ten świat należy do Ciebie i jest tuż, tuż – na wyciągnięcie ręki. W końcu BIBLIOTEKA TO ŚWIAT W JEDNYM MIEJSCU. Na koniec pomódlmy się wspólnie z Herbertowskim Panem Cogito:

*Panie
dziękuję Ci że stworzyłeś świat piękny i bardzo różny
a także za to że pozwoliłeś mi w niewyczerpanej
dobroci Twojej być w miejscach które nie były
miejscami mojej codziennej udręki [...]
żebym rozumiał innych ludzi inne języki inne
cierpienia
a nade wszystko żebym był pokorny to znaczy ten
który pragnie źródła
dziękuję Ci Panie że stworzyłeś świat piękny i różny
a jeśli jest to Twoje uwodzenie jestem uwiedzony na
zawsze i bez wybaczenia.*

Olga Nowicka
Miejska Biblioteka Publiczna w Chrzanowie

Czytamy wiersze Marii Konopnickiej *Zajęcia dla dzieci*

Cele:

- obchody 2022 Roku Marii Konopnickiej,
- promocja twórczości poetki dla dzieci,
- uświadomienie dzieciom jak ważny wpływ na nasze życie ma poezja,
- kształtowanie umiejętności myślenia przyczynowo-skutkowego,
- rozbudzanie wyobraźni,
- rozwijanie sprawności manualnej i inwencji twórczej,
- promowanie książki i biblioteki wśród najmłodszych poprzez zabawę.

Uczestnicy: dzieci w wieku 6-8 lat (ewentualnie młodsze przedszkolaki).

Formy pracy: indywidualna, zbiorowa, zespołowa.

Metody: aktywizujące, praktyczne, eksponujące, podające.

Czas: 1- 1,5 godz.

Uwagi:

- Do przeprowadzenia zajęć potrzebne są teksty wybranych wierszy Marii Konopnickiej.
- Możemy zrobić wystawkę książek z tekstami Marii Konopnickiej (jakie mamy w bibliotece).
- Do przeprowadzenia zajęć angażujemy młodzież działającą np. w Kole Przyjaciół Biblioteki.
- Do przeprowadzenia zajęć potrzebujemy trochę wolnej przestrzeni.
- Potrzebne nam będą np.: podkładki do siedzenia, koce lub dywan.
- Staramy się, aby dostosować tempo wykonywania poszczególnych zadań do możliwości dzieci.

- Zajęcia wykorzystają elementy pedagogiki zabawy.

Przebieg zajęć

I. Powitanie uczestników

II. Głośne czytanie wiersza *Co słońce widziało* Marii Konopnickiej

Rozmowa z dziećmi na temat tego co słońce widziało w wierszu poetki, możemy zadawać pomocnicze pytania.

• Zabawa „Szukamy słoneczek”

Pierwsza część – *Poszukiwania*

Kładziemy wcześniej na półkach w bibliotece kartki ze słońcem (pamiętamy, aby dzieci miały je w swoim zasięgu). Na słowo: start, dzieci szukają słoneczek w bibliotece. Dbamy o to, aby każde dziecko miało przynajmniej jedno słoneczko.

Druga część – *Taniec radości*

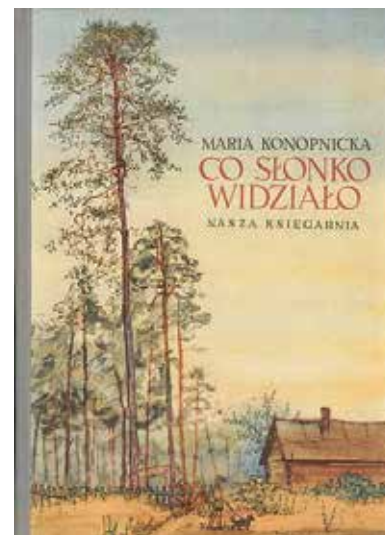
Dzieci wykonują ze słoneczkami swój wymyślony taniec radości.

Możemy też podawać komendy: **słońce wschodzi** – dzieci trzymają słoneczka nisko, **południe** – nad głową, **zachodzi** – też nisko – odwracają się i trzymają nisko.

Pomoce: kartki z dowolnym obrazkiem słońca (tyle, ilu uczestników lub więcej).

WARSZATAW METODYCZNYCH

III. Głośne czytanie wiersza *Stefek Burczymucha* Marii Konopnickiej

Głośnemu czytaniu towarzyszy miniteatrzyk (pokazujemy maskotki zwierząt wymienionych w wierszu, dobrze jak wykonujemy różne ruchy kojarzące się z tymi zwierzętami, tak aby zaciekać dzieci.

- **Zabawa „Zwierzaki”**

Zabawa polega na tym, że jak powiemy: **lam-part** – dzieci biegają; **tygrys** – skaczą; **wilk** – kucają i wydają odgłos „au”; **lew** – potrząsają włosami jak grzywą; **myszka** – stoją nieruchomo. Komendy powtarzamy wielokrotnie w różnej kolejności.

- **Zabawa relaksacyjna „Co tam burczy?”**

Dzieci stoją cichutko w kręgu, przykładają rękę do swojego brzuszka i starają się usłyszeć jakieś dźwięki. Potem wszyscy chórem wydają odgłos „bry” od najcichszego do najgłośniejszego.

- **Zabawa plastyczna „Brys”**

Prowadzący pokazuje dzieciom jak wykonać pieska. Kwadrat tak zginamy (łapiemy za dwa rogi po przekątnej), aby powstał trójkąt. Potem zaginamy wszystkie rogi w trójkącie (uszy, pyszczek). Kredkami malujemy oczy i nos. Łączymy patyczek z głową pieska (z tyłu) za pomocą taśmy.

Dzieci zabierają swoje prace do domu.

Pomoce: kolorowe karteczki, kolorowe patyczki, kredki, taśma dwustronna, nożyczki.

IV. Głośne czytanie wiersza *Bocian* Marii Konopnickiej

Głośnemu czytaniu towarzyszy miniteatrzyk (pokazujemy maskotkę bociana i staramy się odwzorować ruchem tekst wiersza).

- **Zabawa plastyczna „Bukiet”**

Pokazujemy dzieciom jak mogą zrobić w bardzo prosty sposób kwiatka. Łączą dwa rogi kwar-

dratu i zginają karton, tak aby powstał trójkąt. Kolorowe kartony – płatki, zielone – listki. Z zielonych kartonów wycinają paski – łodygi.

Dzieci dzielimy na kilka grup. Każda grupa wykonuje swoje kwiaty. Dzieci układają elementy i przyklejają je na kartonie. Z kwiatów tworzą bukiet.

Pomoce: zielone i kolorowe (np. żółte, czerwone, różowe) kartony lub karteczki w kształcie kwadratu (wszystko zależy od tego jaką wielkość elementów chcemy uzyskać, zielone kartony A4, nożyczki, kleje, kartony A1 (tyle ile grup).

V. Wystawa prac dzieci „Bukiety”

Prezentujemy na wystawie prace wykonane przez dzieci w grupach.

Pomoce: taśma, nożyczki, klipsy, sztalugi (według możliwości i pomysłu organizatora zajęć).

VI. Głośne czytanie wiersza *Pojedziemy w cudny kraj* Marii Konopnickiej

Głośnemu czytaniu towarzyszy miniteatrzyk (pokazujemy maskotkę-konia, i staramy się odwzorować ruchem tekst wiersza).

Dzieci odpowiadają: Polska (na zakończenie wiersza).

- **Zabawa „Jedziemy na wycieczkę”**

Dzieci naśladują klus konia i jedno za drugim „jadą” za prowadzącym (ważne, aby droga była kręta).

VII. Głośne czytanie wiersza *Krasnoludki* Marii Konopnickiej

- **Zabawa „Czapka krasnoludka”**

Dzieci naśladują ruchy prowadzącego. Robią z rąk daszek nad głową, potem czapka jest: malutka, większa, największa.

- **Zabawa „Sprytnie Krasnoludki”**

Dzieci dzielimy na dwie grupy. Każda grupa wymyśla dla siebie nazwę „Krasnoludki .....”. Na komendę: start – dzieci biegną od linii startu do mety i z powrotem. Wygrywa drużyna, która będzie szybsza.

Pomoce: kreda.

VIII. Wypożyczenie do domu książek z wierszami.

IX. Pożegnanie uczestników zajęć.

Justyna Bździuch
Gminna Biblioteka Publiczna
w Aleksandrowie

Maria Konopnicka (1842-1910)

Rok 2022 Rokiem Marii Konopnickiej

WARSZATA METODYKA

Zestawienie bibliograficzne w wyborze

W maju 2022 r. przypada 180. rocznica urodzin Marii Konopnickiej – polskiej pisarki, poetki, tłumaczki i publicystki. Z tej okazji Sejm Rzeczypospolitej Polskiej postanowił uhonorować jedną z najwybitniejszych pisarek w historii, realistkę, twórczynię Roty i ustanowił **rok 2022 Rokiem Marii Konopnickiej**.

Maria Konopnicka debiutowała w czasopiśmie „Kaliszanin” w 1870 r., używając pseudonimu „Marko”. W 1881 r. wydała pierwszy tomik poezji. Redagowała pismo „Świt”, współpracowała z tygodnikiem „Bluszczy”, pisała nowele. Była honorową członkinią Towarzystwa Szkoły Ludowej. Na łamach m.in. „Kuriera Warszawskiego” zajmowała się krytyką literacką. Zasłynęła prozą i utworami skierowanymi do dzieci. W 1908 r. opublikowała *Rotę* – wiersz, który był jej protestem przeciw polityce germanizacji w zaborze pruskim. Za pomocą utworów protestowała przeciwko ustrojowi oraz niesprawiedliwości społecznej. Uczestniczyła w protestach przeciwko prześladowaniu dzieci polskich we Wrześni, akcji potępiającej represje władz pruskich. Walczyła o prawa kobiet, o pomoc dla więźniów politycznych i kryminalnych.

Niniejsze zestawienie bibliograficzne ujmuje wybór publikacji dotyczących życia, działalności społecznej, twórczości literackiej Marii Konopnickiej. Bibliografia zawiera scenariusze zajęć, analizę i krytykę literacką, materiały repertuarowe.

Wydawnictwa zwarte

- *Baśń i baśniowość w twórczości Marii Konopnickiej* / Dorota Kicińska. – Kraków: „Impuls”, 2000. – 71 s.; 24 cm.
- *Bibliografia twórczości Marii Konopnickiej dla dzieci i młodzieży* / Krystyna Lorent-Umiecka, Emilia Jakubowska. – Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, 1989. – 227 s.; 24 cm.
- *Buntowniczk: niezwykle Polki, które robiły co chciały* / Andrzej Fedorowicz. – Warszawa: Prószyński i S-ka, 2019. – 128 s.; 24 cm.

- szyński i S-ka – Prószyński Media, 2019. – 320 s.; port.; 22 cm.
- *Czytanie Konopnickiej* / pod red. Olgi Płaszczewskiej; posł. opatrzył Marian Stala. – Kraków: Wydaw. Uniwersytetu Jagiellońskiego, cop. 2011. – 215, [4] s., [4] s. tabl.; 24 cm.
  - *Językowy wizerunek dziecka w wierszach dla dzieci Marii Konopnickiej* / Bożena Taras. – Bibliogr. // W: *Literatura i inne sztuki w przestrzeni edukacyjnej dziecka* / red. nauk. Alicja Ungeheuer-Gołąb, Urszula Kopeć. – Rzeszów: Wydaw. Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2016. – s. 125-140
  - *Kobiety niepokorne: reformatorki - buntowniczki - rewolucjonistki* / pod red. Izabeli Desperak i Ingi Kuźmy. – Łódź: Wydaw. Uniwersytetu Łódzkiego, 2016. – 326 s.; il.; 24 cm.
  - *Konopnicka jakiej nie znamy* / Maria Szypowska. – Wyd. 1 w tej edycji. – Poznań: Zysk i S-ka, 2014. – 540 s., [40] s. tabl.: il.; 24 cm.
  - *Konopnicka wśród jej współczesnych: szkice historyczno-literackie*. – Warszawa: „Czytelnik”, 1976. – 227, [1] s., [1] k. portr.: nuty; 20 cm.
  - *Ludzie – rzeczy – obrazy: studia i szkice o epoce Marii Konopnickiej* / pod red. Tadeusza Budrewicza i Zbigniewa Fałtynowicza. – Suwałki: Muzeum w Suwałkach, 2004. – 278, [2] s.; 24 cm.
  - *Małe prozy Orzeszkowej i Konopnickiej* / red. Iwona Wiśniewska, Beata K. Obsulewicz. – Lublin: Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, cop. 2010. – 397, [3] s.; 24 cm.
  - *Konopnicka: szkice historycznoliterackie* / Tadeusz Budrewicz. – Kraków: Wydaw. Naukowe Akademii Pedagogicznej, 2000. – 177, [3] s.; 24 cm.
  - *Konopnicka w teatrze życia codziennego - studentów polonistyki próba szkicu biografii niebanalnej* / Małgorzata Gajak-Toczek. – Bibliogr. // W: *Stare i nowe w literaturze dla dzieci i młodzieży: biografie* / pod red. Bożeny Olszewskiej, Olafa Pajączkowskiego, Lidii Urbańczyk; Uniwersytet Opolski. – Opole: Wydaw. Uniwersytetu Opolskiego, 2015. – s. 459-473.
  - *Maria Konopnicka: lustra i symptomy* / Lena Magnone. – Gdańsk: „Słowo/Obraz Terytoria”, 2011. – 574, [1] s.: il.; 25 cm.
  - *Maria Konopnicka: materiały repertuarowe w 125 rocznicę urodzin*. – Warszawa: Miesięcznik „Kultura i Ty”, 1967. – 55, [1] s.: il.; 17 cm.
  - *Miejsca Konopnickiej: przeżycia, pejzaż, pamięć* / pod red. Tadeusza Budrewicza i Michała Zięby. – Kraków: Wydaw. Naukowe Akademii Pedagogicznej, 2002. – 266 s.; 24 cm.
  - *Mysleć o patriotyzmie, czyli analiza eseistyki Czesława Miłosza w kontekście schedy „Roty”* / Karol Petryszak. – Katowice: Wydaw. Naukowe Sophia, 2018. – 170 s.; 24 cm
  - *Nowele Marii Konopnickiej* / oprac. Danuta Wilczyńska. – Lublin: Wydaw. Biblios, 2006. – 49 s.; 17 cm.
  - *Problemy kultury żywego słowa: na materiale „Śpiewnika dla dzieci” Marii Konopnickiej i Zygmunta Noskowskiego* / Anna Łobos. – Bielsko-Biała: Wyższa Szkoła Administracji, 2009. – 111 s.: il.; 24 cm + 1 dysk optyczny (CD).
  - *Przymierze z dzieckiem: studia i szkice o literaturze dla dzieci* / Józef Zbigniew Białek. – Kraków: „Bus”, 1994. – 260, [1] s.; 21 cm.
  - *Suwańskie lata Marii Konopnickiej* / Zygmunt Filipowicz. – Suwałki: Stowarzyszenie Przyjaciół Suwalszczyzny, 2010. – 47, [1] s.: il.; 21 cm.
  - *Uczcijmy wierszem i piosenką* / Elżbieta Gałczyńska, Zofia Garczyk. – Płock: Marian Gałczyński, 1994. – 174 s.; 20 cm.
  - *Z pozytywistycznych zbliżeń literatury i malarstwa: studia i szkice* / Wiesław Olkusz; Uniwersytet Opolski. Instytut Filologii Polskiej. – Opole: Uniwersytet Opolski. Instytut Filologii Polskiej, 1998. – 223, [2] s.; 21 cm.
  - *Zbliżenia: Maria Konopnicka, Kornel Makuszyński, Henryk Sienkiewicz: teksty absolwentów Akademii Podlaskiej* / w oprac. Anieli Książek. – Siedlce: Wydaw. Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego, 2011. – 218, [1] s.: il.; 24 cm.

Artykuły z czasopism

- *Bohaterowie wierszy Marii Konopnickiej, czyli dawne zabawy: scenariusz* / Anna Stańczyk, Urszula Gajda // *Wszystko dla Szkoły*. – 2003, nr 4, s. 19-20.
- *Córki Konopnickiej: strategia mimikry i jej symptom* / Lena Magnione // *Przegląd Humanistyczny*. – 2009, nr 2, s. 49-73.
- *Czy pieśń uszła cało?: WebQuest dla uczniów szkoły ponadgimnazjalnej* / Krystyna Dyba // *Wiadomości Historyczne*. – 2011, nr 5, s. 25-33.
- *Dialogi pokoleń w „Mendlu Gdańskim” Marii Konopnickiej i „Drewnianej misce” Edmunda Morrisa* / Renata Zajac // *Polonistyka*. 2014, nr 3, s. 42-44.
- *„Dym” Marii Konopnickiej jako dziewiętnastowieczny trop vanitas* / Beata K. Obsulewicz // *Wiek XIX*. – R. 4 (2011), s. 176-189.

- *Gdy za oknem pada deszcz...: (scenariusz w stulecie śmierci M. Konopnickiej)* / Dorota Lemańska // *Poradnik Bibliotekarza*. – 2010, nr 11, s. 4.
- *„Gdzie jest mój skarb? Ach, gdzie jest gniazdo moje?” O Marii i Jarosławie Konopnickich z dodatkiem listów poetki do męża* / Jacek Nowak // *Pamiętnik Literacki*. – 2010, z. 1, s. 153-186.
- *Jak powstawała „Rota”* / Iwona Kienzler // *Mówią Wieki*. – 2014, nr 2, s. 62-64.
- *Eliza Orzeszkowa i Maria Konopnicka – podobieństwo biografii, pokrewieństwo duchowe* / Maria Cyran // *Język Polski w Gimnazjum*. – 2011/2012, nr 3, s. 21-34.
- *Każdego dnia ktoś pisze wiersz dla dzieci* / Elżbieta Brzoza // *Poezja i Dziecko*. – 2003, nr 3, s. 20-27.
- *Kochliwa niewiasta* / Andrzej Romanowski // *Polityka*. – 2010, nr 41, s. 102-104.
- *Konspekty lekcji w bloku humanistycznym. Klasy V-VI. Temat: Mój i nasz dom - na podstawie „Pieśni o domu” Marii Konopnickiej* / Elżbieta Organowska // *Drama*. – 1999, z. 29, s. 25-26.
- *Krasnoludki są na świecie: zastępstwo z pierwszakiem: z wykorzystaniem wiersza Marii Konopnickiej* / Katarzyna John // *Biblioteka w Szkole*. – 2011, nr 11, s. 13.
- *Maria i Eliza* / Jolanta Przybylska // *Biblioteka*. – 2010, nr 5, s. 4-11.
- *Maria Konopnicka i jej poezja pełna muzyki* / Beatrix Podolska // *Wychowanie Muzyczne*. – 2013, nr 1, s. 4-9.
- *Maria Konopnicka – oblicza kobiecej sławy* / Teresa Winek // *Wychowanie w Przedszkolu*. – 2010, nr 11, s. 12-13.
- *„Maria Konopnicka – poetka dziecięcej radości”: wieczornica literacka* / Marzena Kozioł // *Wszystko dla Szkoły*. – 2005, nr 12, s. 22-24.
- *Maria Konopnicka - poetka metafizyczna* / Krystyna Bezubik // *Polonistyka*. – 2011, nr 1, s. 41-43.
- *Marii Konopnickiej twórczość dla dzieci* / Józef Zbigniew Białek // *Ojczyzna-Polszczyzna*. – 1992, nr 4, s. 34-43.
- *„Mendel Gdański” Marii Konopnickiej* / Agnieszka Krasnodębska // *Cogito*. – 2011, nr 4, s. 40-41.
- *Model pracy nad lekturą pt. „O krasnoludkach i sierotce Marysi”* / Anna Łuczkiwicz // *Język Polski w Szkole dla klas IV-VIII*. – 1992/1993, nr 3, s. 29-38.
- *Na co się przyda cała mądrość świata?: Maria Konopnicka, czyli matka, kobieta, Polka* / Aneta Kolańczyk // *Zeszyty Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk*. – Nr 19 (2019), s. 50-62.
- *„Na jagody”: scenariusz konkursu* / Dorota Kowalik // *Biblioteka w Szkole*. – 2011, nr 12, s. 22.
- *Nazwy narodów i innych grup etnicznych w „Panu Balcerze w Brazylii” Marii Konopnickiej* / Alina Kępińska // *Poradnik Językowy*. – 2012, z. 1, s. 65-75.
- *Niezapominajki to są kwiatki z bajki!: zabawy z wierszami Marii Konopnickiej* / Gabriela Fejkiel // *Bliżej Przedszkola*. – 2013, nr 3, s. 42-43.
- *Nowy dydaktyzm. (Od Jachowicza do Kerna)* / Alicja Ungeheuer-Gołąb // *Guliwer*. – 2010, nr 3, s. 12-18.
- *„O krasnoludkach i o sierotce Marysi” - czyli w krainie baśni i czarów Marii Konopnickiej* / Beata Chorągwicka // *Guliwer*. – 2004, nr 1, s. 29-35.
- *„O krasnoludkach i sierotce Marysi” Marii Konopnickiej - baśń i jej narrator* / Grzegorz Leszczyński // *Polonistyka*. – 1988, nr 2, s. 114-125.
- *O wyczeniowo-repetycyjnym modelu wiersza Marii Konopnickiej* / Maria Ostasz // *Guliwer*. – 2003, nr 3, s. 13-21.
- *Od noweli Konopnickiej do życia* / Elżbieta Wojsław // *Polonistyka*. – 1996, nr 1, s. 46-50.
- *Pani Maria* / Anna Ludwiczak. – Fot. // *Płomyczek*. – 2002, nr 5, s. 14-15.
- *Pani Maria od krasnoludków* / Krystyna Konecka // *Płomyczek*. – 2010, nr 10-12, s. 6-7.
- *Pimpuś Sadełko czy Franklin? – literacki obraz inicjacji szkolnej* / Piotr Skowronek // *Guliwer*. – 2006, nr 1, s. 23-27.
- *Pod kątem przeszłości i przyszłości: filtrowanie historii zbiorowej i jednostkowej przez pryzmat ludzkiego ciała w noweli „Będzie wojna” Marii Konopnickiej* / Anna Wietecha // *Wiek XIX*. – R. 6 (2013), s. 131-147.
- *Podbarwić pozytywizm* / Andrzej Gałowicz // *Polonistyka*. – 2003, nr 8, s. 461-464.
- *Pomiędzy snem a jawą: scenariusz zajęć bibliotecznych: dla uczniów klasy II szkoły podstawowej. Na podstawie utworu Marii Konopnickiej „Na jagody”* / Katarzyna John // *Biblioteka w Szkole*. – 2015, nr 4, s. 28.
- *Pouczanki - wiersze z morałem* / Alicja Baluch // *Wychowanie w Przedszkolu*. – 2003, nr 2, s. 72-74.
- *Propozycja lekcji poświęconej omówieniu wiersza „Cześć pracy” Marii Konopnickiej w klasie piątej* / Waldemar Dziuba // *Język Polski w Szkole dla klas IV-VIII*. – 1990/1991, z. 4, s. 128-130.
- *Propozycja opracowania utworu „Rota” Marii Konopnickiej w kl. VII* / Anna Łuczkiwicz // *Język Polski w Szkole dla klas IV-VIII*. – 1994/1995, z. 1, s. 38-47.

- *Próba interpretacji porównawczej dwóch wierszy M. Konopnickiej „Z lasu” i J. Harasymowicza „Las”* / Iwona Morawska // *Język Polski w Szkole dla klas IV-VIII*. – 1995/1996, z. 4, s. 80-87.
- *„Rota” - pieśń niepodległości: powstanie, przemiany, funkcja społeczna* / Andrzej Romanowski // *Pamiętnik Literacki*. – 1987, z. 2, s. 229-262.
- *Sąd nad (biednym) szurkiem Wiechetkiem na podstawie powieści „O krasnoludkach i sierotce Marysi” Marii Konopnickiej* / Leokadia Pawliszak // *Polski w Praktyce*. – 2010, nr 1, s. 28-29.
- *„Serce” Edmonda de Amicisa w tłumaczeniu Marii Konopnickiej: analiza wybranych fragmentów* / Małgorzata Kapusta. – Bibliogr. // *Poradnik Językowy*. – 2021, z. 2, s. 21-29.
- *Służba dla Polski i Polaków: scenariusz imprezy poświęconej Marii Konopnickiej* / Maria Andres // *Wychowawca*. – 2000, nr 9, s. 29.
- *Sprawy Sawy: program artystyczny: scenariusz z okazji Roku Marii Konopnickiej, adresowany jest do uczniów gimnazjum* / Danuta Salamon // *Biblioteka w Szkole*. – 2010, nr 11, s. 18-20.
- *Starość i niedołęstwo w świetle „Miłosierdzia gminy” Marii Konopnickiej i własnych przemyśleń (klasa III liceum ogólnokształcącego)* / Czesława Piętka // *Drama*. – 1998, z. 25, s. 27-29.
- *W krainie bajek: scenariusz zajęć wychowawczo-dydaktycznych dla pięcio-, sześciolatków* / Edyta Kaczanowska // *Blżej Przedszkola*. – 2014, nr 11, s. 40-42.
- *W stulecie śmierci Marii Konopnickiej* / Barbara Michałek // *Biblioteka*. – 2011, nr 1, s. 20-21.
- *Wiersz nieregularny w twórczości Marii Konopnickiej* / Dorota Urbańska // *Pamiętnik Literacki*. – 1988, z. 2, s. 195-203.
- *Włoskie wędrówki i tematy Marii Konopnickiej* / Małgorzata Satora // *Poezja i Dziecko*. – 2003, nr 4, s. 61-68.
- *Z Brazylii do Polski. Chłopi, naród i literatura w dyskursie publicznym przełomu XIX i XX wieku („Pan Balcer w Brazylii” Marii Konopnickiej)* /

Grzegorz Marchwiński // *Pamiętnik Literacki*. – 2015, z. 2, s. 27-50.

- *Z dziejów motywu prometejskiego w literaturze polskiej: Prometeusz i Syzyf Konopnickiej* / Barbara Bobrowska // *Ruch Literacki*. – 1996, z. 5, s. 553-576.
- *Ziarno i nić Ariadny – dwa symbole wyjścia z labiryntu w kryptopatriotycznych utworach Adama Asnyka i Marii Konopnickiej* / Barbara Bobrowska // *Pamiętnik Literacki*. – 2000, z. 2, s. 75-90.
- *Życie i twórczość Marii Konopnickiej fakty i mity* / Zofia Redlarska // *Życie Szkoły*. – 2009, nr 2, s. 34-39.

Elżbieta Trojan

Regionalny Zespół

Placówek Wsparcia Edukacji

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Opolu

Wyróżnienie dla autorki plakatu Tygodnia Bibliotek 2022 Patrycji Gontowskiej

Patrycja Gontowska jest autorką plakatu Tygodnia Bibliotek skierowanego do dzieci. Jury konkursu doceniło kolorystykę, prostą, sugestywną formę oddziaływującą na wyobraźnię młodych czytelników. Tematyka plakatu nawiązuje do biblioteki, pełniące ważne miejsce w kulturze.

BIBLIOTEKARZ ROKU 2021

FINALIŚCI II ETAPU

Stanisława Ablewicz
Podkarpacki Bibliotekarz Roku 2021

Dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej w Jaśle z/s w Szebniach; wykształcenie: wyższe bibliotekarskie; 35 lat pracy w bibliotece.

Damian Domański
Pomorski Bibliotekarz Roku 2021

Dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej w Morzeszczynie; wykształcenie: wyższe filologia klasyczna, podyplomowe studia pedagogiczne oraz archeologiczne; 7 lat pracy w bibliotece.

Agnieszka Dziuba
Mazowiecki Bibliotekarz Roku 2021

St. kustosz, kierownik Mediateki (Filia nr 8) Biblioteki Publicznej Gminy Kozienice im. ks. F. Siarczyńskiego; wykształcenie: wyższe politologiczne, podyplomowe: menadżer informacji; 18 lat pracy w bibliotece.

Katarzyna Figurska
Łódzki Bibliotekarz Roku 2021

Nauczyciel-bibliotekarz Centrum Rozwoju Edukacji województwa łódzkiego w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej w Łodzi; wykształcenie: wyższe bibliotekarskie; 15 lat pracy w bibliotece.

Magdalena Gomułka
Śląski Bibliotekarz Roku 2021

St. bibliotekarz-instruktor w Bibliotece Śląskiej w Katowicach, Dział Instrukcyjno-Metodyczny; wykształcenie: wyższe bibliotekarskie; 11 lat pracy w bibliotece

Katarzyna Jezierska
Zachodniopomorski Bibliotekarz Roku 2021

St. bibliotekarz w Miejskiej Bibliotece Publicznej im. M. Dąbrowskiej w Choszcznie, Oddział dla Dzieci; wykształcenie: wyższe bibliotekarskie; 7 lat pracy w bibliotece.

Monika Łapińska
Podlaski Bibliotekarz Roku 2021

Kierownik Filii nr 4 Książnicy Podlaskiej im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku; wykształcenie: wyższe bibliotekarskie i polonistyczne; 8 lat pracy w bibliotece.

Elżbieta Olszta
Warmińsko-mazurski Bibliotekarz Roku 2021

Bibliotekarz w Gminnym Centrum Kultury Nowe Miasto Lubawskie z/s w Mszanowie – Biblioteka w Jamielniku; wykształcenie: wyższe; 17 lat pracy w bibliotece.

BIBLIOTEKARZ ROKU 2021

FINALIŚCI II ETAPU

Krystyna Pawłowska

Lubuski Bibliotekarz Roku 2021

Kierownik Biblioteki Publicznej Gminy i Miasta Międzyrzecz (Międzyrzecki Ośrodek Kultury);
wykształcenie: wyższe bibliotekarskie;
41 lat pracy w bibliotece.

Paweł Piwowarczyk

Małopolski Bibliotekarz Roku 2021

Dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej w Dobczycach;
wykształcenie: wyższe bibliotekarskie i filologia polska;
10 lat pracy w bibliotece.

Joanna Puchacz

Lubelski Bibliotekarz Roku 2021

Dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej w Tarnogrodzie;
wykształcenie: wyższe bibliotekarskie;
49 lat pracy w bibliotece.

Gabriela Zaharańska

Opolski Bibliotekarz Roku 2021

Kierownik Filii nr 4 Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Jana Pawła II w Opolu;
wykształcenie: średnie bibliotekarskie;
33 lata pracy w bibliotece.

Ewa Zamiara

Wielkopolski Bibliotekarz Roku 2021

Dyrektor Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej w Margoninie;
wykształcenie: średnie bibliotekarskie i wyższe pedagogiczno-administracyjne;
38 lat pracy w bibliotece.

Anna Żmudzińska

Świętokrzyski Bibliotekarz Roku 2021

Dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej w Kielcach;
wykształcenie: wyższe;
5 lat pracy w bibliotece.

Tytuł Bibliotekarza Roku 2021 zdobyła

MAGDALENA GOMUŁKA

st. bibliotekarz-instruktor w Dziale Instrukcyjno-Metodycznym
Biblioteki Śląskiej w Katowicach